БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

6-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 252 (1514)
23 ДЕКАБРЬ ЧОРШАНБА 1959 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Кеча Москвада Катта Кремль Саройида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми очилди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Пленуми тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1959 йил 22 декабрда Катта Кремль Саройида КПСС Марказий Комитетининг Пленуми очилди.

Марказий Комитет Пленуми қуйидаги кун тартибини тасдиқлади:

Қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тўғрисида (КПСС XXI съездининг ва Марказий Комитет декабрь (1958 йил) Пленумининг деҳқончиликни юксалтириш ва дон, қанд лавлаги, пахта ва бошқа техника экинлари, картошка, сабзавот, мева, узум ва бошқа ўсимлик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш тўғрисидаги; жамоат чорвачилигини ривожлантириш ҳамда гўшт, сут, жун, тухум ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини етиштиришни кўпайтириш ҳақидаги; колхоз ва совхозларни кадрлар билан мустаҳкамлаш ҳақидаги; қишлоқ хўжалигини янада механизациялаш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини камайтириш тўғрисидаги; колхозларнинг жамоат хўжалигини мустаҳкамлаш ва колхозчиларнинг моддий фаровонлигини ошириш тўғрисидаги қарорларини бажариш тадбирлари ҳақида)—РСФСР Министрлар Советининг, Украина Компартияси Марказий Комитетининг, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг, Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг ва Озарбайжон Компартияси Марказий Комитетининг докладлари.

Эрталабки мажлисда Марказий Комитет Пленуми КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолигига кандидат, РСФСР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Д. С. Полянскийнинг, КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. В. Подгорнийнинг, КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзоси, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. И. Беляевнинг докладларини тинглади.

Кечки мажлисда КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолигига кандидат, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ К. Т. Мазуровнинг ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг докладлари тинглади.

Область, ўлка партия комитетларининг ҳамда иттифоқчи республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг Марказий Комитет аъзоси бўлмаган биринчи секретарлари, иттифоқчи республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг, ўлка ва область партия комитетларининг қишлоқ хўжалиги билан шуғулланувчи секретарлари, иттифоқчи республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг, ўлка ва область партия комитетларининг қишлоқ хўжалик бўлимлари мудирлари, баъзи район партия комитетларининг секретарлари; иттифоқчи ва автоном республикалар Министрлар Советларининг раислари, иттифоқчи республикалар Министрлар Советлари раисларининг қишлоқ хўжалиги бўйича ўринбосарлари, халқ хўжалиги кенгашларининг раислари, иттифоқчи ва автоном республикаларнинг қишлоқ хўжалик министрлари, ўлка, область қишлоқ хўжалик бошқармаларининг бошлиқлари, иттифоқчи республикаларнинг сув хўжалик министрлари; баъзи совхоз трестларининг ва совхозларнинг директорлари; олимлар, колхоз раислари, қишлоқ хўжалик илғорлари; тракторсозлик ва қишлоқ хўжалиги машинасозлиги билан шуғулланувчи давлат ва махсус конструкторлик бюроларининг бошлиқлари ва бош конструкторлари ҳамда заводларининг бош инженерлари, трактор заводларининг директорлари ва бош инженерлари, шунингдек қишлоқ хўжалик машинасозлиги етакчи заводларининг директорлари ва бош инженерлари; қишлоқ хўжалигини механизациялаш илмий-тадқиқот институтларининг раҳбарлари ҳамда министрликлар ва марказий бошқармаларининг бошқа раҳбар ходимлари; марказий газета ва журналларнинг редакторлари; КПСС Марказий Комитети аппаратининг масъул ходимлари Марказий Комитет Пленуми ишида қатнашмоқ учун таклиф қилинган.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини давом эттирмоқда.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

22 декабрда Москвада, Катта Кремль Саройида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми очилди.

Пленумни КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ **Н. С. Хрушчев** очди.

Қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тўғрисидаги масала—КПСС XXI съезди ва КПСС Марказий Комитети декабрь (1958 йил) Пленумининг деҳқончиликни юксалтириш ва дон, қанд лавлаги, пахта ва бошқа техника экинлари, картошка, сабзавот, мева, узум ва бошқа ўсимлик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш тўғрисидаги, жамоат чорвачилигини ривожлантириш ва гўшт, сут, жун, тухум ҳамда чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини етиштиришни кўпайтириш ҳақидаги, колхоз ва совхозларни кадрлар билан мустаҳкамлаш ҳақидаги, қишлоқ хўжалигини янада механизациялаш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулотнинг таннархини камайтириш тўғрисидаги, колхозларнинг жамоат хўжалигини мустаҳкамлаш ва колхозчиларнинг моддий фаровонлигини ошириш тўғрисидаги қарорларини бажариш тадбирлари ҳақидаги масала Пленум муҳокамасига киритилди.

Пленум ишида иттифоқчи республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг, область ва ўлка партия комитетларининг секретарлари, иттифоқчи ва автоном республикалар Министрлар Советларининг раислари, Халқ хўжалиги кенгашларининг раислари, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг раҳбарлари, колхоз раислари ва совхоз директорлари, қишлоқ хўжалик илғорлари, олимлар, саноат корхоналарининг вакиллари қатнашмоқдалар.

КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолигига кандидат, РСФСР Министрлар Советининг Раиси **Д. С. Полянский** биринчи бўлиб доклад қилди.

Қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кескин равишда кўпайтириш тўғрисида КПСС Марказий Комитети Пленумининг муҳокамасига қўйилган масала, дейди ўртоқ Полянский, жуда катта халқ хўжалик аҳамиятига ва сиёсий аҳамиятга эга бўлган масаладир.

Коммунистик қурилиш программасида, КПСС XXI съезди қабул қилган етти йиллик план рақамларида колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришининг ҳамма тармоқларини ўстиришга, колхоз тузумини янада мустаҳкамлашга ғоят катта эътибор берилади.

Республика колхозлари ва совхозлари бу йил иқлим шароитининг ноқулай келганлигига қарамай, давлатга кейинги беш йил ичида ҳар йил сотилиб келган ўртача миқдоридаги ғаллага қараганда кўпроқ ғалла сотдилар. Қанд лавлаги бу экин учун энг серҳосил йил бўлган 1954 йилдагига қараганда уч баравар кўп тайёрланди. Харид қилинган картошка ва сабзавот, зиғирпоя толаси, мева ва узумнинг миқдори ўтган йилдаги миқдордан ошиб кетди.

Республика давлатга гўшт, сут ва бошқа маҳсулотларни сотиш йиллик планини муддатидан олдин бажарди.

Шу билан бирга кўпгина областлар, ўлкалар ва автоном республикаларнинг колхозлари ва совхозлари деҳқончиликда ҳали ҳам тегишли тартиб ўрнатганлари йўқ. Улар агротехника қоидаларини бузмоқдалар, ерга ўғитларни кам солмоқдалар, тупроқни яхши ишламаётирлар, кузги ва ёзги шудгорлаш планини бажармаётирлар. Бундай хўжаликларда экиш муддатлари чўзилиб кетмоқда, экинларни парвариш қилиш ўз вақтида ўтказилмаётир, бегона ўтларга қарши тегишли кураш олиб борилмаётир, ҳосилни йиғиб-териб олиш кечикиб кетмоқда. Шунинг учун ҳам бундай хўжаликлар олаётган ҳосил мўл ва барқарор эмас.

Ери қора тупроқ бўлмаган зонадаги, айниқса Вологда, Новгород, Псков, Кострома ва Ярославль областларидаги районлар дон етиштиришга ҳали ҳам тегишли эътибор бермаётирлар. Ғалланинг ялпи ҳосилини кўпайтиришнинг катта резервлари Федерациянинг ҳамма колхозлари ва совхозларида бор.

Докладчи, дон хўжалигини янада юксалтириш вазифалари ҳақида гапириб, доннинг ялпи ҳосилини кўпайтириш соҳасида фойдаланилмаёдан ётган резервларга тўхталиб ўтди. Республикада бир қанча катта тадбирларни амалга ошириш мўлжалланмоқда. Урал, Волга бўйи, Сибирь, Узоқ Шарқ районларида миллион гектарлаб янги ерларни ўзлаштиришга қарор қилинди, бу эса ғалла экиладиган майдонни кенгайтиришга ва қўшимча равишда 500—600 миллион пуд ғалла ҳосили олишга имкон беради. Шимолий Ғарб районларида ва ери қора тупроқ бўлмаган Марказий зона районларида ташландиқ ва захкаш ерларни ўзлаштириш ишлари авж олдирилмоқда.

Экин майдонларининг структураси ўзгартирилади. Кам ҳосил экинлар экишни бир неча миллион гектар камайтиришга ҳамда энг серҳосил, энг фойдали, энг даромадли экин бўлган маккажўхори экиладиган майдонларни кенгайтиришга қарор қилинди. Маккажўхори экиладиган майдон етти йиллик планда кўзда тутилган 13 миллион гектар ўрнига 20 миллион гектарга етказилади.

Қурғоқчилик энг кўп бўладиган районлардан ташқари ҳамма районларда ерларни тоза шудгор қилиб қўйиш ўрнига уларни экинли шудгорларга айлантириш кўзда тутилади.

Жанубий районларнинг колхозлари ва совхозлари бир йилда икки мартадан экин экиб, икки мартадан ҳосил олиш усулини қўлланадилар.

Ерларни ишлашни яхшилаш, деҳқончилик маданиятини ошириш, тўғри алмашлаб экишни жорий қилиш, дон етиштиришни кўпайтиришнинг энг муҳим резервидир. Ҳозир ҳеч бир истисносиз ҳамма хўжаликларда яқин икки йил ичида фақат навли уруғликларнигина экишга ўтиш вазифаси қўйилди.

Деҳқончилик маданиятини юксалтириш тадбирлари комплексини амалга ошириш натижасида Россия Федерацияси об-ҳаво шароитидан қатъи назар, муттасил мўл ҳосил олиш, дон экинларидан кутилган миқдорда ялпи ҳосил олиш имкониятига эга бўлади.

Ўртоқ Полянский дедики, кейинги икки йил ичида республикада қанд лавлаги экилаётган майдон икки баравар кўпайди ва ҳозир 1,2 миллион гектарга етди. Қанд лавлагининг ялпи ҳосили ва қанд ишлаб чиқариш жиҳатидан етти йиллик планни 1963 йилда бажариш вазифаси қўйилди. Сибирда ва Узоқ Шарқда қанд ишлаб чиқарадиган иккинчи база вужудга келтириш кўзда тутилади.

Сўнгра докладчи узун толали зиғир етиштиришни кўпайтириш, картошка ва сабзавотни муайян хўжаликларда экадиган қилиш, боғ ва токзорларни, шунингдек резовор мевазорларни кенгайтириш тадбирларига тўхталиб ўтди.

Чорвачиликни ривожлантириш, деди сўнгра ўртоқ Полянский, ҳозирги вақтда ғоят катта аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда. Колхозлар ва совхозлар 1959 йилнинг 11 ойи ичида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан гўшт етиштиришни 35 процент, сут етиштиришни 13 процент, жун етиштиришни 15 процент ва тухум етиштиришни 27 процент кўпайтирдилар. 20 декабрга қадар давлатга 4,3 миллион тонна ёки ўтган йилдагидан 1244 тонна кўп гўшт сотилди.

Рязань чорвадорлари бу йил давлатга ўтган йилдагига қараганда уч баравар кўп гўшт сотдилар. Шу билан бирга улар колхозларда ва совхозларда ҳамма турдаги чорва молларнинг ва паррандаларнинг сонини кўпайтирдилар. Ҳақиқатан мисли кўрилмаган бу ўсиш қўйилган мақсадга ғоят зўр сабот ва матонат билан эришишга ҳаракат қилинаётганлигидан далолат беради. Рязанликларнинг ғалабаси — ишга коммунистик муносабатда бўлишнинг намунасидир.

Тамбов областининг Мичурин районида Е. И. Андреев раислик қилаётган Коминтерн номли колхоз аъзолари ўз мажбуриятларини бажаришда ажойиб ўрнак кўрсатдилар. Бу колхозда 1953 йилдагига нисбатан гўшт етиштириш 40 баравар, сут етиштириш қарийб 3 баравар, тухум етиштириш 5 баравар кўпайди. Чувашистон АССРнинг Вурнар районида С. К. Коротков раислик қилаётган Ленин номли колхоз бу йил давлатга йиллик планда кўзда тутилганига қараганда олти баравар кўп гўшт ва икки ярим баравар кўп сут сотди.

Муваффақиятларимиз оз эмас, лекин агар ҳамма жойда ҳам лозим бўлган қадар зўр бериб ишланганида эди, бу йилги якунлар тағин ҳам яхшироқ бўлиши мумкин эди. Айниқса Брянск, Орёл, областларида ва Мордва автоном республикасида иш ёмон ташкил этилган. Улар яхши мажбуриятлар олган бўлсалар ҳам, лекин бу мажбуриятларни бажариш ишларини ташкил этмадилар.

Шуни айтиб ўтиш керакки, баъзи областларнинг раҳбарлари камчиликларга кўникиб қолганлар, колхозлар ва совхозларнинг хўжалик ҳаётини чуқур ўрганмаётирлар. Бунинг натижасида партия ва совет ташкилотларининг фаолияти сусайиб кетмоқда, масъулиятсизлик ва ўз кучига ишонмаслик кайфияти туғилмоқда. Ишдаги бу нотўғри услубни жуда қаттиқ қоралаш керак.

Россия Федерациясида, деди докладчи, гўшт ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтирмоқ учун катта резервлар бор. Қўриқ ерлар ўзлаштирилаётган районларда чорвачиликни ривожлантириш шу резервларнинг бири, балки ҳатто энг каттасидир. Ўртоқ Н. С. Хрушчев буни аҳамияти жиҳатидан қўриқ ерларни ўзлаштиришга тенг бўлган иккинчи ишимиз деб айтган эди. Ҳақиқатан ҳам бу шундай катта аҳамиятга эгадир.

Паррандачилик гўшт маҳсулотини кўпайтиришда анча катта роль ўйнаши лозим. Республикада етти йил ичида гўштбоп жўжаларни (бройлерларни) бутун йил бўйи кўп миқдорда ўстириш авж олдирилади. Шунингдек қуёнчиликни кенг ривожлантириш чоралари кўрилмоқда.

Республикада сут етиштиришни янада кўпайтириш учун ҳам катта имкониятлар бор. Сигирлар сонини кўпайтириш, шунингдек сигирларнинг сут беришини ошириш ва сигир сутидаги мой миқдорини кўпайтириш бунинг ҳал қилувчи шартидир.

Сут маҳсулотини кўпайтириш юзасидан етти йиллик топшириғини муддатидан олдин, 5—6 йил ичида бажариш, ялпи сут маҳсулотини 55 миллион тоннага етказиш, яъни 1958 йилдагига нисбатан 1,7 баравар кўпайтириш учун Россия Федерациясида тўла имконият бор.

Қўйчилик янада ривожлантирилади. Халқимизнинг жундан тўқилган яхши газламаларга бўлган ва ортиб бораётган эҳтиёжини йилдан-йилга тобора кўпроқ ва яхшироқ қондиришимиз мумкин.

Мустаҳкам ем-хашак базаси вужудга келтириш чорвачилик маҳсулотлари етиштиришдаги асосий масаладир. Ем-хашак базаси, аввало маккажўхори экилаётган майдонларни кенгайтириш йўли билан мустаҳкамланади. Шу билан бир вақтда, оқсил моддалар кўп бўлган озуқаларни тобора кўпроқ ишлаб чиқариш вазифаси қўйилмоқда. Шу мақсадда бедазорларни, йўнғичқазорларни, эспартсет, вика, люпи ва дуккакли экинларни аралаш қилиб экишни кенгайтириш мўлжалланмоқда.

Шуни уқдириб ўтиш керакки, дейди докладчи, биз етти йиллик планнинг гўшт етиштириш соҳасидаги топшириғини беш йил ичида бажаришни мўлжалламоқдамиз. Шу билан бирга колхозчилар ва совхозларнинг ишчилари ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан бизнинг бу мўлжалларимизга муҳим тузатишлар киритмоқдалар. Рязань, Свердловск областларининг, Татаристон АССРнинг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари етти йиллик планни чорвачилик маҳсулотларининг асосий турларини етиштириш соҳасида икки-уч йил ичида бажариш мажбуриятини ўз зиммаларига олдилар.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ривожлантириш унинг техника даражасини оширишни, қишлоқни электрлаштиришни тугаллашни қатъий равишда талаб қилмоқда. Ҳамма колхозларни ва совхозларни электрлаштиришни етти йил ичида тамомлаш мўлжалланади.

Ҳозирги вазифа шуки, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида техникани тўхтовсиз тараққий эттиришни таъминлашимиз, совхозларни ва колхозларни комплекс механизациялашни таъминлай оладиган янги техника билан ускуналаш суръатларини кучайтиришимиз керак.

Колхозларнинг жамоат хўжалигини — колхозчилар фаровонлигини оширишнинг негизини янада ривожлантириш соҳасида катта вазифаларни ҳал қилиш зарур. Бу етти йилликда ишлаб чиқариш бинолари, маданий-маиший ва уй-жой биноларини қуришга икки юз миллиард сўмдан кўпроқ маблағ сарфлаш мўлжаллаб қўйилди. Беш миллиондан кўпроқ уй, яъни ўтган етти йил ичида қурилганига қараганда қарийб уч баравар кўп уй қуриб битказилади. Колхоз нонвойхоналарини, ошхоналарини, болалар яслилари ва боғчаларини, интернат-мактабларини ҳамда колхозчиларнинг, айниқса колхозчи аёлларнинг меҳнатини енгиллаштирадиган ва уларнинг жамоат хўжалигини ривожлантиришга кўпроқ эътиборларини қаратишга имкон берадиган бошқа муассасаларни кўпайтириш лозим.

Фаннинг ишлаб чиқариш билан боғланишини кенгайтириш ва мустаҳкамлаш колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини янада кенгайтиришда муваффақиятлар қозониш учун жуда катта аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда. Бизнинг барча партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотларимиз, фан ва маданият ходимлари деҳқончилик ва чорвачилик маданиятини оширишда, қишлоқ хўжалиги олдига қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажаришда колхозларга ва совхозларга ҳозир ҳар қачонгидан кўпроқ ёрдам беришлари мутлақо зарур.

Ўртоқ Полянский республика партия ва совет ташкилотлари номидан, республиканинг ҳамма меҳнаткашлари номидан Пленумни ишонтириб айтдики, партия Марказий Комитети теварагида жипслашган Россия Федерацияси халқлари етти йиллик планни амалга ошириш учун курашда янги муваффақиятларга эришадилар, коммунизм қуриш улуғ ишига муносиб ҳисса қўшадилар.

Сўнгра, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолигига кандидат, Украина Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **Н. В. Подгорний** доклад қилди. Республика меҳнаткашлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, деди у, етти йиллик планни саноатда беш-олти йил ичида, қишлоқ хўжалигида беш йил ичида бажариш мажбуриятини олдилар.

Ўртоқ Подгорний айтдики, Украинада кадрларни жой-жойига қўйиб ишлатишда катта ўзгаришлар рўй берди. Партия ва совет ходимларидан, саноат ва қишлоқ хўжалик мутахассисларидан 15 мингдан кўпроқ киши кейинги йилларда колхоз ва совхозлардаги раҳбарлик ишларига юборилди. Район звеноси кадрлар билан мустаҳкамланди. Бошланғич партия ташкилотлари ўсди ва мустаҳкамланди, ҳозир ҳамма колхозларда бошланғич партия ташкилотлари бор.

Ўртоқ Подгорний етти йилликнинг биринчи йилида Украина меҳнаткашлари қилган ишларини якунлаб айтдики, республикада қишлоқ хўжалиги етти йилликни беш йилда бажаришни таъминлайдиган даражада ривожланиб бормоқда. Бу соҳада шуни назарда тутиш керакки, бу йил иқлим шароити ноқулай бўлди ва бу нарса ҳосилдорликка ёмон таъсир қилди.

Бутун қишлоқ хўжалигини юксалтиришнинг асоси бўлган дон етиштиришни бутун чоралар билан кўпайтириш, дейди докладчи, деҳқончилик соҳасида яқин йиллар ичида асосий йўл бўлиб қолади. Бунинг учун ҳосилдорликни тинмай ошира бериш, ердан яхшироқ фойдаланиш, илғор агротехникани жорий қилиш, кам ҳосил экинларни серҳосил экинлар билан ва аввало маккажўхори билан алмаштириш зарур. Колхозлар ва совхозлар комплекс механизацияни ва илғор иш методларини кенг жорий қилиш йўли билан меҳнат унумдорлигини оширишга ва қишлоқ хўжалик маҳсулотининг, айниқса чорвачилик маҳсулотининг таннархини камайтиришга ҳам зўр эътибор бермоқдалар.

Сўнгра докладчи республикада етти йиллик топшириқларини беш йил ичида бажариш соҳасида амалга оширилаётган тадбирларни айтиб берди. Украина Коммунистик партияси ҳосилдорликнинг турлича бўлишини яқин йиллар ичида йўқотишни, ҳамма колхозлар ва совхозларда муттасил мўл ҳосил олишни таъминлашни ўз олдига энг асосий вазифалардан бири қилиб қўяди. Республикада уруғчиликни яхшилашга катта эътибор берилади.

Кам ҳосил экинлар экишни камайтириш ҳисобига энг серҳосил ва қимматли экинлар экишни кенгайтириш дон ва озуқа экинларининг ялпи ҳосилини кўпайтиришнинг жуда катта резервидир. Шу сабабли маккажўхори экиш анча кўпайтирилди, маккажўхори экилган майдон 1953 йилдаги икки миллион гектар ўрнига бу йил 7,7 миллион гектарга етказилди. Маккажўхорининг ҳар бир гектаридан олинаётган доннинг ўртача ҳосилдорлигини 30-40 центнерга, ҳар бир гектаридан олинаётган кўкпоя ҳосилини сўталари билан бирга 500—700 центнерга, намлик етарли бўлмаган жанубда эса 300—400 центнерга етказиш вазифаси ҳал қилинмоқда.

Республика механизаторлари ўртоқ Мануковский бригадасининг комплекс механизацияни қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳамма тармоқларига жорий қилиш соҳасида бошлаб берган ташаббусини актив равишда қувватладилар.

1963 йилда, деди ўртоқ Подгорний, Украина қанд лавлагидан 40 миллион тонна ҳосил олиши лозим. Бунинг учун экин майдонларини кенгайтириб, 1 миллион 660 минг гектарга етказиш, ҳосилдорликни анча ошириш керак. Экинларни парвариш қилиш ва ҳосилни йиғиб-териб олиш сингари кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни янада механизациялаш қанд лавлаги етиштиришдаги асосий масаладир. Бизнинг селекциячиларимиз жаҳонда биринчи бўлиб яратган ва ишлаб чиқаришда кенг жорий қилинаётган бир уруғлик қанд лавлаги экиш — ишларни комплекс механизациялаш учун катта истиқбол очиб беради.

Сўнгра докладчи, айтдики, Украина ССРда боғ ва токзорлар кенгайтирилмоқда, уларнинг ҳосилдорлиги оширилмоқда. Республика мамлакатимизда мева ва узум етиштириш соҳасида етакчи республикаларнинг бири бўлиб қолмоқда.

(Давоми келгуси сонда).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Туғилган кунига 50 йил тўлганлиги муносабати билан, кўп йиллик самарали ишлари учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ҳузуридаги Партия комиссиясининг аъзоси Одил **Изроилбеков** Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Республика колхоз ва совхозларида 1960 йилда пахта етиштиришни ҳамда теримни комплекс механизациялашни янада ривожлантириш тўғрисида

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети партия томонидан кўрсатилган техника тараққиёти йўлига қатъиян ўтилганлиги — пахта етиштиришни анча кўпайтириш, ҳосилдорликни ва меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш соҳасида 1959 йилда қўлга киритилган муваффақиятларнинг энг муҳим омили бўлди, деб ҳисоблайдилар.

Квадрат-уялаб экиш усулининг кенг жорий қилинганлиги 1958 йилдагига нисбатан 44 минг тонна уруғлик чигитни тежаб қолиш, яганалашга сарфланадиган меҳнатни талай миқдорда камайтириш имконини берди, чигитни эртароқ ва бир текис ундириб олишни ҳамда вегетациянинг дастлабки даврида ғўзаларнинг ривожланиши учун энг яхши шарт-шароитлар вужудга келтиришни таъминлади, кетмонсиз парвариш қилишга ёрдам берди.

Бу йил қарийб 1100 минг гектар ердаги ғўза икки томонлама ишланди, шундан 565 минг гектари кетмонсиз парвариш қилинди.

Илгарилари чигит оддий усулда экиб келинган вақтларда кетмон чопиш учун мавсум бўйи бир гектар ерга 40 — 45 иш куни сарфланган бўлса, бу йил кўпгина комплекс механизациялаш бригадалари кетмонсиз ишлаб, уяларни ўтоқ қилишга мавсум бўйи бир гектар ерга 7 — 10 иш куни сарфладилар.

Республика партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитети ва шахсан ўртоқ Н. С. Хрущевнинг кўрсатмаларига амал қилиб пахта териш техникасидан фойдаланишда тубдан бурилиш ясадилар. 330 минг тонна пахта машиналарда териб олинди. Барча областлар машинада пахта териш юзасидан олган мажбуриятини бажарди.

«Малик» совхози ҳосилининг 75 процентини, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози 49 процентини, 1 ва 3-«Боёвут» совхозлари қарийб 40 процентини, Ўрта Чирчиқ районидаги «Северний маяк» колхози 40 процентини, Шаҳрисабз районидаги Карл Маркс номли колхоз 30 процентини машиналарда териб олди; комплекс механизациялаш бригадаларининг кўпчилиги бутун пахта майдонида машина терими ўтказди.

[illegible]

Ўрта ҳисобда олганда бир центнер пахта етиштиришга бўлган чиқимлар ўтган йилдагига нисбатан 25 процент, таннархи эса 15 процент камайди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети янги ташкилий формалар кенг жорий қилинганлиги хўжалик ҳисоби асосида ишлайдиган комплекс механизациялаш бригадалар ташкил этилганлиги туфайли анча арзон пахта етиштириш имконияти туғилди, деб ҳисоблайдилар. Бу йил колхоз ва совхозларда ана шундай бригадалардан 5000 таси муваффақиятли суратда ишлади. Улар республика пахта майдонларининг учдан бир қисмида энг оз меҳнат ва маблағ сарфлаган ҳолда юқори ҳо-

сил етиштирдилар. Бу бригадаларда механизациялашган меҳнат асосий, қўл меҳнати эса ёрдамчи меҳнат бўлиб қолди.

Шу билан бирга Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети етти йилликнинг дастлабки йилида қўлга киритилган муваффақиятлар — КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Пахтачиликдаги ишларни комплекс механизациялашни таъминлаш чоралари тўғрисида»ги қарорида белгиланган улуғвор программа асосидаги техника тараққиёти йўлида қўйилган дастлабки қадамгина деб ҳисоблайдилар.

Шунга асосланиб, Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети қарор қиладилар:

1. 1960 йилда пахта етиштириш ва йиғим терим соҳасидаги ишларни комплекс механизациялашни янада кенг кўламда жорий қилиш — Қишлоқ хўжалик министрлиги, область ва район партия комитетлари, область ва район ижроия комитетларининг, колхоз ва совхоз раҳбарлари ҳамда мутахассисларининг етти йиллик план топшириқларини муддатидан олдин бажариш ҳамда арзон пахта етиштиришни янада кўпайтириш юзасидан олинган мажбуриятларни муваффақиятли бажариш йўлидаги энг муҳим вазифаси, деб ҳисоблансин.

Партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари ташкилий ишлар савиясини оширишлари ҳамда 1960 йилда режа сими тортиб квадрат-уялаб чигит экиш усулини, ғўзаларни деярли кетмон ишлатмасдан икки томонлама парвариш қилишни ва машинада пахта теришни янада ривожлантиришлари, комплекс механизациялашнинг энг янги усулларини — уяларга белгиланган миқдорда чигит экиш, ихчам қувурлар ёрдамида ҳамда сунъий ёмғир ёғдирувчи установкалар билан ғўзани суғориш, чеканкани машинада қилиш усулларини ишлаб чиқаришга кенг қўлланиш тажрибасини муваффақиятли ўтказиб, шу йўл билан 1961 йилдан бошлаб ана шу прогрессив усулларни барча колхоз ва совхозларда кенг жорий қилишга эришишлари керак.

2. Область ташкилотлари ва Қишлоқ хўжалик министрлигининг 1960 йилда 866 минг гектар ерга квадрат-уялаб, шу жумладан 400 минг гектар ерга режа сими [illegible] машинада механик [illegible] ҳамда 60 минг гектар ерга уяларга белгиланган миқдорда чигит экиш ҳақидаги таклифлари маъқуллансин.

3. Қишлоқ хўжалик министрлигига, область ва район партия комитетларига, область ва район ижроия комитетларига, колхоз, совхоз ва РТС ларнинг раҳбарларига қуйидаги вазифалар топширилсин:

[illegible]

г) экиш ва қатор ораларини ишлаш учун зарур бўлган барча техникани кечи билан 1960 йил 1 мартгача юқори сифатли қилиб тайёрлаб қўйиш учун қўшимча чоралар кўрилсин.

д) квадрат-уялаб чигит экадиган ҳар бир агрегат тажрибали тракторчи (агрегат бошлиғи), сеялкачи, контролёр ва экипажнинг бошқа аъзолари билан таъминланадиган бўлиши учун шахсий составни пухта танлаб чиқиш 1960 йил 15 январгача тугаллансин.

Квадрат-уялаб чигит экадиган агрегатларнинг ходимларини РТС ва совхозлар ҳузуридаги 5 — 10 кунлик курсларда ўқитиш дарҳол авж олдирилиб, кадрлар тайёрлаш кечи билан 1960 йил 10 мартгача тугаллансин.

Область ва район активлари ҳамда қишлоқ хўжалик мутахассислари учун квадрат-уялаб чигит экиш соҳасидаги илғор тажрибаларни ўрганиш юзасидан область ва районларда семинарлар ўтказилсин.

4. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва область ташкилотларининг 1960 йилда 1 миллион 200 минг гектар ердаги ғўзани икки томонлама, шу жумладан бир миллион гектар ердаги ғўзани кетмонсиз парвариш қилиш ҳақидаги таклифлари қабул қилинсин.

5. Партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари мавсум бўйи бир гектар ердаги уяларни ўтоқ қилишга сарфланадиган қўл меҳнатини 8 — 10 иш кунига келтириш учун кетмонсиз парвариш қилинаётган ҳамма участкаларда икки томонлама ўтказиладиган трактор культивациясининг юмшатадиган доирасини кенгайтирсинлар ҳамда механизмларда бажариладиган ишлар сифатини кескин оширсинлар.

Уялардаги тупроқни юмшатиш билан бир вақтнинг ўзида қатор ораларини ишлаш учун культиваторларга осиладиган ротацион юлдузчалардан тўлиқ фойдаланилсин.

Тошкент халқ хўжалиги кенгаши кўкламги экишга ва ғўза парваришига тракторларни ҳамда қишлоқ хўжалик машиналарини тайёрлаш учун зарур бўлган запас қисмларни колхоз ва совхозларга ўз вақтида етказиб берсин.

6. Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети пахта теримини машиналаштиришни янада ривожлантиришни ва бу ишнинг иқтисодий самараларини янада оширишни энг муҳим вазифа деб ҳисоблайдилар.

Механизаторлар ва барча пахтакорларнинг 1960 йилда 500 минг тонна пахтани машинада териб олиш ҳақидаги социалистик мажбуриятлари маъқуллансин.

7. Қишлоқ хўжалик министрлигига, область ва район партия комитетларига, область ва район ижроия комитетлари, колхоз, совхоз ва РТС ларнинг раҳбарлари машинада пахта теришга ҳар тарафлама тайёргарлик кўришни ҳозирдаёқ бошлаб юборсинлар.

Шу мақсадда:

а) ҳар бир колхоз ва совхозда машина терими учун энг қулай пахта етиштириш юзасидан [illegible]

[illegible]

Механик-ҳайдовчиларнинг [illegible] қисми РТС ва совхозлар [illegible] курсларда қайта тайёрланадиган [illegible] бу иш [illegible] муддатда тугаллансин.

в) Қишлоқ хўжалик министрлиги, Профессионал-техника таълими бош бошқармаси, Олий ва Ўрта махсус таълим комитети ҳамда Тошкент Халқ хўжалиги кенгаши 1960 йил 1 сентябрга қадар ХВС — 1,2 янги пахта териш машинасида ишлайдиган 1000 механик-ҳайдовчи тайёрласинлар;

г) техникани кўкламги экишга тайёрлаш тугалланишига қараб пахта териш ва кўсак чувиш машиналарини планли суратда ремонт қилиш ишлари дарҳол йўлга қўйилсин.

8. Тошкент Халқ хўжалиги кенгаши Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг ҳамда бошқа пахтакор республикаларнинг таклифларини ҳисобга олган ҳолда ХВС — 1,2 машиналарига зарур конструктив ва ишлаб чиқариш ўзгартишлари киритсин ҳамда 1960 йил январь ойидан бошлаб ана шу машиналарнинг, шунингдек пахта териш техникаси запас қисмларининг бир меёрда планли суратда ишлаб чиқарилишини таъминласин.

9. Пахтани тайёрлов пунктларига қоп-қанорсиз етказиб бериш ҳамда уни марказлаштирилган тартибда қуритиш ва тозалаш ҳосил теримини машиналаштиришнинг иқтисодий самараларини анча оширганлигини ҳисобга олиб Ўзбекистон ССР Госплани Қишлоқ хўжалик министрлиги ва халқ хўжалиги кенгашлари билан биргаликда 1960 йилда қоп-қанорсиз пахта ташишни бутун чоралар билан кенгайтириш учун махсус прицеплар, қабул қилиб олувчи — узатиб берувчи мосламалар ишлаб чиқаришни кўпайтириш тўғрисидаги таклифларни тайёрлаб, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети муҳокамасига тақдим этсин.

10. Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети комплекс механизациялаш бригадалар пахтачиликда техника тараққиётини авж олдиришда катта аҳамиятга эга эканлигини ҳисобга олиб, область ва район партия комитетларига ана шундай бригадалар тузиш ташкилий ишларни анча кучайтириш вазифасини топширадилар, токи 1960 йилдаёқ асосий пахта майдонлари ана шундай бригадалар ихтиёрида бўлсин.

Колхоз ва совхозларга қуйидагилар тавсия этилсин:

а) 1960 йилда хўжалик ҳисобида ишлайдиган комплекс механизациялаш бригадаларининг пахта майдони ҳозда тахминан 120 — 150 гектаргача ва бундан ҳам ортиқ, ишлаб турган бир кишига тўғри келадиган пахта майдони эса 3 — 5 гектаргача бўлсин;

б) хўжалик ҳисобида ишлайдиган комплекс механизациялаш бригадалар учун кадрларни тўғри танлашга алоҳида эътибор берилсин.

Хўжалик ҳисобида ишлайдиган комплекс механизациялаш бригадаларнинг раҳбарлари район партия комитетлари бюроларининг мажлисларида номма-ном тасдиқлансин. [illegible]

[illegible]

ва партия ва совет ташкилотлари механизаторлар ва ҳамма пахтакорларнинг етти йилликнинг иккинчи йилида пахтачиликни ғўза парвариши ва ҳосил теримини комплекс механизациялаш методида янада юксалтириш юзасидан олган мажбуриятларни амалга ошириш учун олиб бораётган курашидаги юксак ташаббускорлигига меҳрлик билан бошчилик қиладилар.

Ҳалима Эрматова Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг моҳир сут соғувчиси. У ўзига бириктилган 15 бош соғин сигирнинг ҳар биридан ҳозиргача 3500 литрдан ошириб сут соғиб олди. Суратда: ўртоқ Ҳалима Эрматова сигирга ем бермоқда. (В. Салов фотоси.

Арик-зовур тозалаш кучайтирилди

Бекобод районидаги 2-«Далварзин» совхозида бу йил шудгорлашга катта аҳамият берилмоқда. Механизаторлар бир-бирлари билан мусобақалашиб ишлаб, шудгорлашни тез кунда тамомлаш учун курашдилар.

Шу райондаги «Победа» колхозининг азамат пахтакорлари ҳам мўл ҳосилга пухта замин ҳозирламоқдалар. Колхоз бундан бир неча кун илгари шудгорлашни тугаллаган эди. Шундан кейин ҳам иш суръати бўшаштирилмаётир. Далага маҳаллий ўғит ташиб чиқариш, арик-зовурларни тозалаш ишлари кучайтирилмоқда.

Колхоз пахтакорлари етти йилликнинг иккинчи йилида пахтадан янада мўл ҳосил етиштиришга шу кунларда замин ҳозирланиши кераклигини яхши биладилар. Шунинг учун ҳам қишки дала ишларини бажаришда қатнашаётган ҳар бир колхозчи, ҳар бир механизатор тўла унум билан меҳнат қилмоқда.

Х. ХОЛМИРЗАЕВ,
Я. ХАСАНОВ.
Х. МАМАНАЗАРОВ.

Фермалардан хабарлар

ЯНГИЙЎЛ. Киров номли колхоз аъзолари чорвачилик йилини муваффақиятли якунладилар. Бу ерда пландаги 337 тонна ўрнига 350 тонна сут соғиб олинди ва 190 тонна гўшт тайёрланиб, план ортиги билан бажарилди.

Колхозда кўпгина сигир бостирилиб, ем-хашак жамғарилган. Бу чорва қишловини муваффақиятли ўтказишни таъминламоқда. Сут соғувчилардан Қ. Халимбоева, Т. Собирова, У. Полвонбоева ўртоқлар ҳозир ҳам соғин сигирлардан ҳар [illegible] кўп сут соғиб олмоқдалар.

А. [illegible]

* * *

ЧИНОЗ. Бу йил Ленин номли колхозда чўчқачиликни ривожлантиришга ҳам катта аҳамият берилмоқда. Ҳозир чўчқаларнинг сони 50 дан ошди. Уларнинг кўпи гўштга топшириш учун бўрдоқи қилиб боқилмоқда.

Колхоз чорвадорлари молларни қишдан соғлом чиқариб олиш учун курашмоқдалар.

Т. Имомов.

Миллионерлар

Иван Афанасьевич Пак бошлиқ бригаданинг аъзолари йил бошидан хўжалик ҳисобига ўтиб ишладилар. Бу, меҳнатни ташкил қилиш, кўп маҳсулот етиштиришда ижобий натижа берди.

Далага ўғит чиқариш, ерни шудгор қилиш, арик-зовурлар қазиш, экинни парвариш қилиш ва ҳосилни йиғиштириб олишгача бўлган ишларнинг ҳаммаси смета асосида олиб борилди. Бригадада бажарилган ҳар бир иш тўғри ҳисобга олинди. Колхозчилар яхши ишлашди. Бирининг иши устидан иккинчиси назорат қилди. Бу эса топширилган ишнинг ўз вақтида ва сифатли бажарилишига сабаб бўлди. Юзлаб меҳнат кунлари тежалди.

Қилинган меҳнат ўз самарасини кўрсатди. 90 гектар ердан мўл каноп ҳосили етиштирилди. 900 тонна ўрнига 911 тонна каноп пояси ва 21,3 тонна каноп уруғи олинди. Етиштирилган экиндан олинган даромад 2 миллион 300 минг сўмга етди.

Бригадада қилинган ҳамма харажатлар ҳисобланиб чиқилди. Колхозининг бўлинмас фондига ҳам пул ажратилди. Қолган пул тақсимланганда бир меҳнат кунига 57 сўмдан тўғри келибди. Миллионер бригадада 500 дан ортиқ меҳнат куни ишлаган ва 30 минг сўмга етказиб даромад қиладиган колхозчилар анчагина.

Хўжалик ҳисобига ўтиб, катта даромад қилаётган бригадалар Ворошилов номли колхозда [illegible] районидаги бошқа [illegible] хўжаликларда ҳам жуда кўп. Андреев номли колхознинг Ким Чер-ан, Энгельс номли колхознинг Чиен [illegible] ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадаларда ҳам ана шундай юқори кўрсаткичларга эришилди.

Умуман олганда бу йил Куйи Чирчиқ районидаги жут-каноп экадиган колхозлар катта даромад қилдилар. Район бўйича бир йил ичида гектар бошига етиштирилган ҳосил 10 центнердан кўпайди.

Димитров номли, Андреев номли, Ленин номли колхозларда ҳар гектар ердан олинган ҳосил 113-114 центнерга етди. «III Интернационал», «Родина», Хрущев номли колхозлар ҳам техника экинларидан мўл ҳосил етиштириб, илғор хўжаликларга етиб олдилар.

Бу йил колхозларнинг даромади 200 миллион сўмдан ортиб кетди. Ваҳоланки, 1953 йилда давлатга сотилган жут-канопдан ҳаммаси бўлиб 53 миллион сўм даромад қилинган эди. Эндиликда ҳамма колхоз хонадонлари бадавлат. Уларнинг турмуш даражаси яхшиланиб, маданий ҳаёт кечирмоқдалар. Колхозчиларнинг соғлиқларини мустаҳкамлаш учун ҳамма шароит яратиб берилган. Улар курорт ва санаторийларда бўладилар. Мамлакатимиз бўйлаб саёҳат қиладилар.

Бу йил «III Интернационал» колхози аъзоларидан 35 киши марказий санаторийларга бориб, соғлиқларини мустаҳкамлаб қайтдилар. 50 га яқин киши Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари выставкасига бориб келди.

Колхозларнинг даромадлари ортган сари уларнинг бўлинмас фондларига қўйаётган пуллари ҳам кўпайиб бормоқда. 1958 йили колхозларнинг бўлинмас фондида 35 миллион сўм бўлган бўлса, бу йили бўлинмас фонд 50 миллион сўмни ташкил этади.

— Келгуси йилдан бошлаб, — дейди колхозчилар, — йиллик даромадимизнинг 25 процентини бўлинмас фондга ўтказамиз. Бўлинмас фондларимиз қанчалик кўп бўлса, қишлоқларимиз янада обод ва кўркам бўлади. Маданий-маиший бинолар кўпаяди. Қишлоқ кўчалари асфальтланиб, водопровод қурилади.

Куйи чирчиқликлар ҳақиқатан ҳам ана шундай қилмоқдалар. Ҳар бир колхоз ўз территориясидаги кўчаларни ремонт қилиб, тартибга солаётир. Талайгина клуб, кинотеатр ва мактаб бинолари қад кўтарди.

М. ҒОЗИЕВ.

МАҲСУЛОТ ТАННАРХИ АРЗОН БЎЛСИН

(БЎСТОНЛИҚ РАЙОН ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИДАН)

Ҳисобот даври ичида район [illegible] социалистик мусобақани кенг авж олдириб, ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш 11 ойлик планини 105,5 процент бажардилар ва қўшимча равишда 2 миллион 369 минг сўмлик маҳсулот бердилар.

Район колхозлари ва совхозлари ҳам қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришда қатор муваффақиятларни қўлга киритдилар ва 1 декабрга қадар давлатга картошка, сабзавот, галла ҳамда барча турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш планини анча ошириб адо этдилар.

Бироқ, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришда жиддий камчиликларга ҳам йўл қўйилди. Ҳар гектар ердан 6,1 тоннадан картошка ҳосили олинди. Натижада бу йил колхоз ва совхозлар ишлаб чиқариш планидагига нисбатан 5434 тонна картошка кам етиштирдилар. Калинин номли колхоз картошканинг ҳар гектаридан 3,8, Фрунзе номли колхоз 3,3 ва «Қозоғистон ССР 30 йиллиги» колхози 4,3 тоннадан ҳосил олдилар. Шунингдек, сабзавот экинлари ҳосилдорлиги ҳам анча камайиб кетган.

Район экономикасида боғдорчилик муҳим ўрин тутади. Боғ ва токзорлар [illegible]

[illegible] комплатгарчилик" Энгельс номли, Фрунзе номли ва Калинин номли колхозлар айниқса орқада қолмоқдалар.

Ҳисобот доклади қилган райком секретари ўртоқ Ладушкин ва музокарада чиқиб сўзлаган нотиқлар қишлоқ хўжалик маҳсулотлари таннархини камайтириш масаласига ҳам тўхталдилар. 14-совхозда бир килограмм сутнинг таннархи 2 сўм 20 тийин, Фрунзе номли колхозда 1 килограмм чўчқа гўштининг таннархи 19 сўм 80 тийин, «Бўстонлиқ» совхозида етиштирилган картошканинг 1 килограмми 1 сўм 10 тийиндан тушган.

Конференцияда партиявий-ташкилий ва партиявий-сиёсий ишларга ҳам алоҳида эътибор берилди, партия маорифи системасини ташкил этиш, оммавий-сиёсий ишларни олиб бориш соҳасида йўл қўйилган камчиликлар кўрсатиб ўтилди.

Район халқ маорифи бўлимининг мудири ўртоқ Бердалиев айтдики, ўқув ёшидаги болаларнинг бир қисми мактабдан четда қолмоқда. Масалан, Тельман номли мактаб микроучасткасида 10 бола ва Крупская номли мактаб микроучасткасида 9 бола ўқишга тортилмай қолган.

Энгельс номли колхоз раиси ўртоқ Умаров ўз сўзида колхозда қилинаётган ишларга батафсил тўхталди.

— Бу йил, — деди у, — [illegible]

[illegible] етиштириш соҳасида [illegible] далаларимиз [illegible] кўп даромад олдилар. Биз ҳозир келгуси йил мўл ҳосили учун курашишнинг вазифаларини муваффақиятли амалга оширмоқдамиз.

Район комсомол комитетининг секретари ўртоқ Майлибоев комсомол-ёшлар колхоз ва совхозларда, саноат корхоналарида ғайрат-ташаббус кўрсатиб ишлаётганликлари, улар орасида техникани ўрганишга иштиёқ ортиб бораётгани ҳақида гапирди. Бироқ, деди у, айрим бошланғич партия ташкилотлари ва колхоз правлениелари бу муҳим ишга эътиборсиз қарамоқдалар. Сўнгра нотиқ, баъзи бошланғич партия ташкилотлари ва мактаб раҳбарлари маҳаллий миллат қизларининг ўрта маълумот олишлари учун етарли ғамхўрлик қилмаётганликлари, хотин-қизлардан раҳбарлик лавозимларига кўтаришга жиддий эътибор бермаётганликларига доир мисоллар келтирди.

Делегатлардан Ғафилов, Сафонов, Карымбердиев, Қуллибоев, Ризаев, Короткова ва бошқа ўртоқлар сув танқислигини бартараф қилиш, жамоат тартибини бузувчиларга қарши курашни кучайтириш, деҳқончиликда прогрессив усулларни кенг қўллаш ҳақида гапирдилар.

* * *

Район партия комитетининг бўлиб ўтган пленуми И. И. Ладушкин, Р. Ҳусанов ва О. Зуфаров ўртоқларни район комитетлари секретарлари қилиб сайлади.

А. [illegible]

Шудгорлаш илғорларига кўчма Қизил байроқ берилди

Ўзбекистон КП Тошкент область комитетининг бюроси ва область ижроия комитети ерларни шудгор қилиш юзасидан районлар ва совхозлар ўртасидаги социалистик мусобақанинг 15 декабрдан 20 декабргача бўлган якунини кўриб чиқдилар.

Область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғи қуйидагиларга берилди: Бўка районига (район партия комитетининг секретари Ражабов, район ижроия комитетининг раиси Қодиров, қишлоқ хўжалиги бўйича район инспекциясининг бошлиғи Садиқов ўртоқлар). Бу район 20 декабргача йиллик планни 98,8 процент бажарган. Ўтган беш кун ичида 4194 гектар ер ҳайдалган. Бу йиллик планнинг 21,2 процентини ташкил этади. Кўчма Қизил байроқ Гулистон районидан олиб берилди; 4-«Боёвут» совхозига (директори Юсупов, партия ташкилотининг секретари Мустанов, ишчилар комитетининг раиси Қим ўртоқлар). Бу совхоз бўйича ўтган беш кун ичида планга нисбатан 21,1 процент миқдорида ер шудгор қилинган. Кўчма Қизил байроқ «Бўка» совхозидан олиб берилди.

Шудгорлашни намунали ташкил этган ва шудгорлаш планини бажарган Бекобод ҳамда Юқори Чирчиқ районларининг яхши ишлаганликлари, ҳамда ўтган беш кун ичида планга нисбатан 15,9 ва 9,9 процент, шунингдек 3-«Боёвут» совхозининг 17,14 процент ўсишга эришганликлари қайд қилинди.

Шудгорлашда намуна кўрсатиб ишлаган илғор тракторчиларни, механикларни, агрономларни ва бошқа ишчиларни мукофотлаш учун Бўка районига [illegible] минг сўм ва 4-«Боёвут» совхозига [illegible] минг сўм пул ажратилди.

„ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ“
23 декабрь, 1959 йил.

Редакцияга келган хатлардан

БИЗНИНГ МАҲАЛЛАДА

ЖАМОАТ ТАРТИБИ ЯХШИ САҚЛАНАДИ

Шу маҳаллада яшовчи Қаюм Йўлдошев қаттиқ мастлиги орқасида бошқа бировнинг эшигини тақиллатади. Бу уй эгасини қўрқитиб юборди. У дарҳол бу ҳақда маҳалла комитетига хабар қилади.

Жамоат тартибини сақлаш комиссиясининг аъзоларидан Ғ. Норхўжаев ва С. Алихўжаевлар тезда етиб келиб. мастни уйига элтиб қўйдилар. Эртасига ўртоқлик суди чақирилиб, ёш болаларнинг уйқусини бузиб, ҳаммани безовта қилган Йўлдошев қаттиқ огоҳлантирилди.

Яқинда маҳаллада Ёрвой ака хотини Рихси опа билан қўйдичиқди бўлишибди, деган овоза тарқалди. Юқоридаги ўртоқлар бунинг сабабини пухта ўрганишди. Эр-хотиннинг ўртасидаги барча жанжаллар бартараф қилиниб, ярaштириб қўйилди.

Маҳалла жамоатчилиги тартиб сақлашда актив қатнашаётир.

ЁШЛАР БИЛАН ИШЛАШ

Ёшлар ўртасида маданий-тарбиявий ишларни олиб бориш масаласи энг муҳим вазифалардан биридир. Бу иш билан шуғулланиш учун ҳар бир кўчага актив комсомоллар бириктилиб қўйилди. Улар ёшларнинг ўқиши, дарсхоналари ва уларнинг юриш-туришларини назорат қилиб турадилар. Керак бўлиб қолса. уларга ёрдам берадилар. Бўйсунмаганларни ойида бир чиқадиган маҳалла деворий газетаси — «Ёш куч»да танқид қиладилар.

Ёшлар билан ишлаш секторида Абдураҳим Абдураҳмонов бошлиқ Ботир Ёқубов, Туроб Муҳамедов, Мирвоҳид Соатов ва Боқи Тўлаганов каби комсомол-ёшлар актив қатнашадилар.

ОБОДОНЧИЛИК ИШЛАРИ

Маҳалла комитетининг раиси Маҳкамбой ота Йўлдошев билан унинг серғайрат муовини Сайфиддин. Рихсиевни ҳамма ҳурмат қилади. Чунки маҳаллани ободонлаштириш йўлида уларнинг ҳормай-толмай қилаётган хизматлари барчага маълум. Катта ариқларга қувурлар ётқизиш. янги планли кўчаларни очиш каби ишларда улар доим бош-қош.

Уларнинг ташаббуси билан 1959 йилнинг ўзида Зебинисо кўчасига асфальт ётқизилди. Бундан ташқари 5000 квадрат метр тротуар асфальтланди. Парвоз, «Шарқ тонгги», Тоҳир, Завқий ва Бўстонлиқ кўчаларига водопровод келтирилди.

1960 йилгача Зуҳра ва Зарканд кўчалари текисланиб, асфальт ётқизишга тахт қилиб қўйилади.

ЛЕКЦИЯ ВА СУҲБАТЛАР

Маҳалла комитетининг қатъий йиллик ва квартал планлари ҳам бор. Шу план асосида халқаро обзор ва фан-техника ҳақида лекциялар ўтказиб турилади: Ташкил қилинган ободончилик, соғлиқни сақлаш, ёшлар ва хотин-қизлар билан ишлаш ва молия секторларининг активлари ҳар ойда бир марта ўз ишларидан ҳисобот бериб турадилар:

Шу кунларда маҳалла аҳолиси орасида маданий дам олиш учун клуб ва чойхона қурилармиш деган дув-дув гап. Бу ишда ҳам район ташкилотлари албатта ёрдам қўлларини чўзсалар керак.

Хуллас, бу гапларнинг ҳаммаси бизнинг 3-Чархкамолон маҳалласида.

А. ЗАЙНИТДИНОВ.

Яқинда Ҳамза номли театр «Оқпадар» спектаклини тамошабинларга тақдим этди. Суратда спектаклдан бир кўриниш. Ролларда: Март Туйск — СССР халқ артисти Олим Хўжаев, Аника — И. Алиева, Лембит Педаяс — Т. Орипов.

К. Ромеев фотоси.

КЎЧА ҚАЧОН ТУЗАЛАДИ

Оржоникидзе районидаги (собиқ Қорасув) Қўйлиқ кўчасидан «Коммунизм» бўлимига борадиган серқатнов йўл бор. Бу ҳам ўзига яраша катта кўча. Икки томонида янги қурилган чиройли уй-жой бинолари қад кўтарган. Шу йўлдан колхоз ва совхозга, уларнинг атрофидаги аҳоли яшайдиган пунктларга пиёда йўловчилар, мактаб болалари, енгил ва юк машиналари тинимсиз қатнаб туради. Лекин кўчанинг ёз кунларидаги чанг-тўзони, қишда эса ўтиб бўлмайдиган лой-балчиғи катталарнинг ҳам, болаларнинг ҳам, шоферларнинг ҳам жонига тегади.

Кўчанинг икки четидаги ариқдан сув ўтади. Ёғингарчилик кезларида ариқдан тошиб чиққан ифлос сув кўчани кема ҳайдаб ўтса бўладиган каналга айлантириб қўяди. Шундай пайтларда бирорта йўловчи бу кўчадан пиёда ўтиб кўрсинчи, эҳтиёт бўлмаса кўлмакка тойиб кетиб, шалаббо бўлиши ҳеч гап эмас.

Кўчани тузатиш, шағал тўкиш, тротуар қилиш тўғрисида кўпдан бери гапирилади. Лекин гап бошқа-ю, иш бошқа экан. «Коммунизм» колхози ва «XXI партсъезд» совхоз раҳбарларининг гапи билан иши бир бўлганда қишли-қировли кунларда бу сатрларни ёзиб ўтирмас эдик. Ўтган йили Ворошилов номли ва «XXI партсъезд» совхози раҳбарлари келишиб, шу йўлни тузатиб, шағал ётқизмоқчи бўлишди. Ворошилов номли колхоз правлениеси ўз сўзининг устидан чиқди. Колхоз бўлинмас фонддан 10 минг сўм ажратиб, йўлнинг ўз зиммасига олган қисмига шағал ётқизди. Лекин «XXI партсъезд» совхозининг раҳбарлари ўз ваъдаларининг устидан чиқмадилар. Натижада кўча тузатилмай қолди.

— Айниқса ўқувчи болаларга қийин бўлди,— деди кекса коммунист, пенсионер С. Низомиддинова,— йўлнинг нобоплигидан болалар дарсга ўз вақтида етиб боролмаётирлар, айримлари бутунлай ўқишдан қолиб кетмоқдалар. Лойгарчилик баъзан шундай «авжи»га чиқиб кетадики, бундай вақтларда болалар у ёқда турсин, катталар ҳам юролмай қоладилар.

Ўнқир-чўнқирдан ҳаккам-дуккам қилиб келаётган машина бирдан лой сачратиб ўтиб қолса борми, на бошангизга ва на кийимингизга қараб бўлади. Шу аҳволда мўлжаллаган жойингизга боролмай уйга қайтишга мажбур бўласиз. Бундай воқеалар тез-тез бўлиб туради.

Бу кўчага қачон сон тегади? Кўчани ремонт қилиш колхоз билан совхоз ўртасида сансалорликка тушиб қолган. Район ташкилотлари ҳам кўчани ўз ҳолига ташлаб қўйганлар. Район йўл-қурилиш бўлими шу ишга бош қўшиб, кўчани тузатишга жиддий эътибор бериши лозим. Аҳолининг талаби шу.

М. МИРЗАЕВА.

НОЧОР КАСАЛХОНА

Оққўрғон районидаги Ворошилов номли колхоз касалхонаси райондаги тўртта колхоз аъзоларига, саноат корхоналарининг ишчи ва хизматчиларига медицина хизмати кўрсатади. Аммо бу касалхонада қишлоқ меҳнаткашларининг соғлигини сақлаш, уларга медицина хизматини яхшилаш учун ҳамма зарур шароитлар яратиб берилган эмас.

Аввало касалхона биноси ёз фаслида дурустгина ремонт қилинмади, эшик ва ромлар омонатгина ўрнатилган, айрим хоналарда эса эшик ҳам йўқ. Бунинг устига палаталарнинг поллари ювилмайди, хоналар ўз вақтида тозалаб турилмайди. Тумбочка, иссиқ одеял, чойшаб сингари зарур инвентарлар етишмайди. Беморларга иссиқ овқат, чой тайёрлаб бериш ҳам яхши ташкил этилмаган.

Касалхона бош врачи Қ. Содиқов бу камчиликларни тугатиш устида ўйламаётир. Район соғлиқни сақлаш бўлими (бошлиғи ўртоқ Ғафуров) ҳам бу камчиликлардан хабардор бўлишига қарамай, аҳволни яхшилаш чораларини кўрмаётир. Район партия ва совет ташкилотлари касалхона аҳволидан хабар олишлари ва беморларга ҳамма қулай шароитларни яратиб беришлари керак

И. ТЎФОНОВ.

Культура участкаси маданийлашсин

Бўка районидаги «Коммунизм» колхозининг Культура участкасида 300 дан ортиқ хонадон яшайди. Бу участка колхоз марказидан 4 километрча узоқликда жойлашган.

Культура деб аталувчи участкада эса колхоз аъзолари маданий дам оладиган, китоб, газета ўқийдиган бирорта ҳам маданий муассаса йўқ. Участкадаги 200 кишилик клубнинг эшик-деразалари 2 йилдан бери бузилган ҳолича ётибди. Уни тузатиш, ишга тушириш колхоз раҳбарларининг эсига ҳам келмайди. Бу участкада яшовчи аҳоли 2 йилдан бери бирор марта ҳам кинофильм ёки концерт томоша қилмади. Бунинг устига қишлоқда радиоузел ҳам ишламайди.

Участка аҳолиси колхоз правлениесидан Культура участкасида ҳам маданий ўчоқлар яратишни талаб қилади.

Т. СОЛИЕВ.

Телефон-автомат керак

Пойтахтимизнинг Октябрь районидаги «Сельмаш», «Октябрь», «Янги ҳаёт» ва «Оржоникидзе» маҳаллаларида минглаб меҳнаткашлар яшайди. Бу ерда «Шарқ гули» артели, Навоий номли ва Тошкент давлат эстрада театрларининг ётоқхоналари, бир қанча идора ва муассасалар жойлашган. Лекин шунга қарамай, бу яқин орада телефон-автомат тополмайсиз. Бирор шошилинч иш чиқиб қолгудек бўлса, кишилар Навоий кўчасига ёки Марказий телеграфга қараб югуришади.

Биз, маҳалла меҳнаткашлари Тошкент шаҳар телефон станциясидан Шайхонтоур бозорида телефон-автомат қуриб берилишини илтимос қиламиз.

Убайдулла НОРХУЖАЕВ, 1919 йилдан бери партия аъзоси, пенсионер.
Носир ШАМСИЕВ, «Узбекфильм» киностудияси ходими.
Фотима АҲМЕДОВА, 144-болалар боғчаси мудири.

Жаҳоннинг ҳамма мамлакатларидаги барча журналистларга ва журналистларнинг ташкилотларига

Журналистлар халқаро ҳамкорлик комитетининг мурожаати

Ҳурматли ҳамкасблар!

Жаҳоннинг ҳамма мамлакатларидаги журналистларнинг қарашларидаги табиий тафовутларга қарамай уларнинг умумий манфаатлари бор. Улар ўзларининг профессионал маҳоратларини оширишга, ўзлари ишлаб турган шароитни яхшилашга ва шу тариқа ўзларининг ижтимоий бурчларини бажаришга: ахборот бериб туришга, тарбиялашга, халқлар ўртасидаги ҳамжиҳатликка кўмаклашишга интиладилар. Журналистларнинг традицияларидан, тажрибаларидан ва ҳар бир журналистнинг куч-ғайратидан энг кенг равишда фойдаланишга имкон берувчи дўстона яқинлашув йўли билангина бу манфаатларни муваффақиятли равишда қаттиқ туриб ҳимоя қилиш мумкин.

Халқаро вазият бундай яқинлашишнинг анча қулай бўлиб қолганлигини ҳаммамиз эътироф қиладиган пайт келмадими? Бизнинг касбимиздаги кишилар интилаётган моддий ва маънавий мақсадларни рўёбга чиқармоқ учун бундан фойдаланишимиз керак эмасми ахир?

Шу мулоҳазаларга кўра, журналистларнинг халқаро ҳамкорлик комитети шу йил 20—22 ноябрда Венада тўпланишга жазм қилди, зотан шу комитетнинг ташаббуси билан 1956 йилда Хельсинкида кенг халқаро учрашув ўтказилганидек, бу учрашувда 44 мамлакатдан 259 журналист қатнашган эди. Комиссиянинг бу сессиясида 19 мамлакатнинг журналистлари қатнашди. Уларнинг ҳаммаси шу нарсани мамнуният билан қайд қилдиларки, журналистларнинг чет давлатларга қилаётган сафарларининг сони кейинги уч йил ичида анча кўпайди; улар анча объектив равишда ахборот берадиган бўлиб қолдилар, махсус темаларга бағишланган халқаро учрашувлар тез-тез ўтказиладиган бўлиб қолди; журналистларнинг ташкилоти ўртасида битимлар тузиш кўпайди; жаҳонда биринчи бўлиб, журналистларнинг халқаро уйи очилди ва ҳоказо. Ҳамкорлик идеяси хили кенг тарқалганлиги ва турли миллий союзларга ва халқаро ташкилотларга аъзо бўлган кўпгина мамлакатларнинг журналистлари бир-бирлари билан тобора кенгроқ миқёсда ҳамкорлик қилаётганликлари қайд қилинди.

Халқаро комитет Вена сессиясининг қатнашчилари Хельсинкидаги учрашув вақтида айтилганидек, журналистларнинг иккинчи жаҳон учрашувини ўтказмоқ учун қулай пайт келди, деган қатъий фикрга келиб, иккинчи учрашувни 1960 йил кузида Европанинг ҳамма тўпланиши учун қулай бўлган шаҳарларидан бирида ўтказишни тавсия этишга якдиллик билан қарор қилдилар.

Журналистларнинг иккинчи жаҳон учрашуви, ҳеч шубҳасиз, катта аҳамиятга эга бўлади. Жаҳондаги журналистларнинг кўпчилиги бу учрашувни қувватлаши турган гап. Бу учрашувга қанчалик кўп мамлакатдан вакил қатнашса, унинг обрўйи шунчалик вазн бўлади.

Шу сабабли халқаро комитет Вена сессиясининг қатнашчилари жаҳоннинг ҳамма журналистларига ва ҳамма мамлакатлардаги журналистларнинг бирлашмаларига қизғин мурожаат қилиб, уларни иккинчи жаҳон учрашувини чақириш тўғрисидаги таклифни муҳокама қилишга ва бу учрашувга ўз делегатларини ёки кузатувчиларини юбориш имкониятини аниқлаб олишга чақирадилар. Улар учрашувда қандай характерда қатнашишларидан қатъий назар, уларнинг зиммаларида ҳеч қандай мажбурият бўлмайди.

Орамиздаги англашилмовчиликларни бир ёққа йиғиштириб қўйиб, ҳаммамиз учун умумий бўлган масалаларни топишга ошкора ва осойишта мунозара ўтказиш ёрдам бермайдими ахир? Меҳнатнинг моддий шароити, тўғри ахборот олиш ва уни тарқатиш методлари, журналистлар ўртасида яхши ҳамжиҳатлик вужудга келтириш ва уларнинг бир-бирига ёрдамлашуви — мана булар шундай кенг фаолият соҳасидирки, бу соҳада янги муваффақиятларга эришиш мумкин. Шундай муваффақиятларга эришишнинг ўзи халқлар ўртасида яхшилана бошлаган муносабатлар соҳасида муҳим фактор бўлади. Бизнинг газетхонларимиз ва тингловчиларимиз халқаро муносабатларнинг яхшиланишига табиий равишда интилмоқдалар ва халқаро муносабатларнинг бундай яхшиланишига кўмаклашиш ҳаммамизнинг маънавий бурчимиз бўлиши лозим. Бинобарин, халқаро муносабатларнинг мана шундай яхшиланиши, унинг бошқа оқибатларидан ташқари, ўзимизнинг профессионал бурчимизни эркин бажаришимизнинг зарур шарти бўлиб хизмат қилмайдими ахир?

Журналистларнинг бирлашуви бутун дунёда шундай куч бўлур эдики, бу куч билан ҳисоблашмаслик мумкин бўлмас эди. Бундай бирлашиш бизнинг ўзимиз учун ҳам зарурдир ва бу бирлашиш халқаро ҳамжиҳатликни яхшилаш ишига ҳам қимматли ёрдам кўрсатган бўлур эди. Яхши ниятли кишиларнинг бирлашуви туфайли иккинчи халқаро учрашув мана шундай бирлашиш мумкинлигини исбот қилади ва янги муваффақиятларга йўл очади.

Дўстона салом ва энг яхши истакларни йўллаб — журналистлар халқаро ҳамкорлик комитети Вена сессиясининг қатнашчилари:

Доктор Карл **Биттель**, журналистика профессори (Германия Демократик Республикаси):

Карлос **Борше**, Гуго **Родригес**, Уругвай журналистлари;

Любен **Велев**, Болгария журналистлар союзи раисининг ўринбосари;

Карл Август **Вебер**, Германия Федератив Республикасининг журналисти;

Пал **Гедеон**, Венгрия журналистлар союзи президиумининг аъзоси;

Михал **Гофман**, Польша телеграф агентлиги президиумининг раиси;

Мирослав **Дочкал**, Чехословакия журналистлар союзининг бош секретари;

Нестор **Игнат**, Румыния журналистлар союзининг раиси;

Ючи **Кобаяши**, Япония журналистлар союзи раисининг ўринбосари;

Даниил **Краминов**, СССР журналистлар союзи правлениесининг секретари;

Данте **Круикки**, Италия журналисти;

Олави **Лайне**, Финляндия журналисти;

Анна Луиза **Ловера**, Венесуэла журналистлар уюшмасининг раиси;

Иржи **Мейснер**, журналистлар халқаро ташкилотининг бош секретари (Чехословакия);

Хоао Антонио **Месплe**, Бразилия журналистлар федерациясининг бош секретари;

Хуан Эмилио **Пакуль**, Чили журналистлар союзининг раиси;

Рана Жанг Баҳадур **Синг**, Ҳиндистон журналисти;

Луис **Суарес**, Мексика журналисти;

Цзинь Чжун-хуа, Бутун Хитой журналистлар уюшмаси раисининг ўринбосари;

Ж. П. Чатурведи, Ҳиндистон журналистлар федерациясининг раиси;

Степан **Шатсков**, СССР журналистлар союзи правлениесининг аъзоси;

Жан Морис **Эрман**, Журналистлар халқаро федерациясининг раиси (Франция).

Вена, 1959 йил 22 ноябрь.

«СПАРТАК» ЖАНУБИЙ АМЕРИКАДА

ПАРИЖ, 20 декабрь. (ТАСС). Франс пресс агентлиги мухбирининг Каракасдан берган хабарига қараганда, Москва «Спартак» командаси кеча маҳаллий стадионда Шарқий Венесуэла терма командасининг футболчилари билан учрашиб, 2:0 ҳисоби билан ғалаба қозонган.

ПАРАГВАЙДА АҲВОЛ

ЛОНДОН, 21 декабрь. (ТАСС). Қўзғолончилар радио станциясининг хабарларига таяниб, Рейтер агентлигининг мухбири хабар қилади: Эркин Парагвайнинг вақтинча пойтахти бўлган ва қўзғолончилар томонидан Пуэрто — 14 — Де-Майо деб ўзгартирилган Пуэрто-Стреснер шаҳрида қўзғолончилар ҳукумати ташкил этилди. Ҳукумат составига либерал партиядан 4 министр ва феберистик партиядан 5 министр киради.

Мухбир хабар қиладики, қўзғолончиларнинг отрядлари катталиги жиҳатидан Парагвайдаги иккинчи шаҳар Энкарнасьон шаҳрини бир неча томондан ўраб олмоқдалар, шунингдек мамлакатнинг бошқа районларида жанглар олиб бормоқдалар.

Хабарда Стреснер диктатурасига қарши бир неча гарнизон қўзғолон кўтарганлиги қайд қилинади.

ИЛМИЙ-АТЕИСТИК ТЕМАЛАРДА

Табиблик ва духонликнинг зарари ҳақида

Духонлик энг қадим замонлардан қолган сарқит бўлиб, кишиларнинг соғлиғига катта зарар келтиради. Духонлик ҳам фолбинлик каби хурофатга ҳамда илоҳий кучларнинг «мўъжизали» таъсирига кўркўрона ишонишга асослангандир.

Духонлик феодализм жамиятида ва ундан кейин капитализм жамиятида айниқса авж олган. У даврда духонлик кенг меҳнаткашлар оммасини алдаш йўли билан эксплуатация қилиш касбига, уларни қул қилиш қуролига айланган эди. Чунки у вақтларда кишиларнинг диний эътиқодларида касалликларнинг ғайри-табиий йўл билан, жин ва ажиналар орқали тарқалишига ишониш кучли бўлиб, бундай ғайри-табиий кучлар кишининг руҳини қоплаб олади ва унда турли касалликларни келтириб чиқаради, ҳатто ўлимга ҳам олиб бориши мумкин, деб ҳисобланарди.

Жодугар ва азайимхонлар мулланинг оғзаки дуо ўқиб, дам солиши ва авраши ёки дуоли сўзларни қоғозга ёзиб олиб, тумор қилиб тақиб юриш кўпгина касалликлардан халос қилади, деб тушунтирар эдилар.

«Жин ва ажина», «назар-нафас» сингари хурофат ва бидъатларга ишонувчи кишилар ҳали ҳам бор. Масалан, хилма-хил туморлар тақиб юрувчи кишиларни, қўлларига кўзмунчоқлар тақиб қўйилган ёш болаларни ҳали ҳам учратиб туриш мумкин.

Духонлар ўқиб дам солишдан ташқари «даволаш» воситаларини ҳам қўллайдилар. Бу «шифобахш» воситалар товуқ тезаги, ўргимчаклар, эшаққуртлар, қора суваракלар, жундан қилинган хом ип, симоб, сулима, ойна синиги кабилардан иборатдир.

Масалан, табиблар сил касаллигини ароқда ивитилган эшаққурт билан «даволайдилар» ёки беморларга сулема ичирадилар, ваҳоланки сулема ўткир заҳар бўлиб, буйракларни ва нерв системасини ишдан чиқаради.

Бир врач ўз практикасида учраган шундай бир воқеани ҳикоя қилади: «бир куни қизиқ воқеанинг устидан чиқдим. Жоҳил бир табибнинг дорисини ичиб ўлиб қолган бир қизнинг ичини ёриб кўришга тўғри келди. Қизнинг дорини ичгач ўлиб қолганлигини эшитган табиб, ўз обрўсини сақлаб қолиш учун, дарҳол мазкур воқеа юз берган қишлоққа етиб бориб, ўлган қизнинг қариндош... ни ўзи ичиб юборибди. Бир неча минутдан кейин, ном чиқарган табиб ҳам оламдан ўтибди».

Шуни эслатиб ўтиш лозимки, ўзбекларнинг ва мамлакатимиздаги бошқа халқларнинг ҳақиқий халқ медицинасида чинакам даволи гиёҳлар ҳамда авлоддан-авлодга ўтиб келаётган ва илмий жиҳатдан аҳамиятга эга бўлган даволаш усуллари ҳам бор.

Қадимги замонларда бу восита ва усуллардан халқ врачлари (ҳакимлар) фойдаланганлар. Лекин муллалар, духонлар ва бошқа фрибгарлар ўз «муолижа усулларида» касаллик, саломатлик ва ўлимнинг ғайритабиий кучга боғлиқ эканига асосланар эдилар. Унинг учун медицина маълумотига эга бўлмаган кишиларга ҳеч қачон ёрдам сўраб мурожаат қилмаслик керак. Нодон табибларнинг нақадар катта зарар келтириши, табиб ва дояларга мурожаат қилиш касалликнинг узайиб ва оғирлашиб кетишига сабаб бўлиши, баъзан эса ўлимга олиб келиши ҳаммага маълум.

Касалликка йўлиққан ҳар бир киши медицина муассасаларига, аҳолини даволаш учун давлат томонидан махсус белгилаб қўйилган медицина ходимларига мурожаат қилмоғи лозим. Врач ва фельдшерларнинг айтганларини аниқ бажариш зарур.

Фақат беморларни даволашнигина эмас, шу билан бирга, турли касалликларнинг олдини олишни ўз олдига асосий мақсад қилиб қўйган совет медицинаси ҳамма касалликларга қарши кучли профилактика воситаларига эга. Хурофатларга, халқ соғлигининг ёвуз душмани бўлган диний бидъатларга, духонлар ва табибларга қарши қатъий кураш олиб бориш жамоатчиликнинг ишидир.

Н. А. КРАВЧЕНКО,
В. В. ЛЕПЕТЮХ,
врачлар.

Машинанинг туғилиши

(ОЧЕРК)

I РАИСНИНГ ТАЪНАСИ

Машина яхлит пахтазорни кесиб ўтган кенг асфальт йўлдан учиб борарди. Майин шабада кишига ором бахш этмоқда. Машинада шофердан ташқари икки киши ўтирибди. Бирининг пешанаси кенг, жингалак сочлари орасидан баъзан кумушранг толалар кўзга ташланади. Бу киши пахта териш бўйича давлат махсус конструкторлик бюроси вертикаль-шпинделли машиналар лабораториясининг бошлиғи Апполинарий Николаевич Приходько эди. Унинг тиниқ мовий кўзлари олис-олисларга тикилган. Афтидан нималардир ўйлаб кетаяпти. Эҳтимол, бояги колхоз раисининг таънаси унга оғир ботгандир. Иккинчиси эса қотмадан келган, қирқ ёшлар чамасидаги, узунчоқ юзли киши эди. Уйқусизликданми ёки узлуксиз ишлаб ҳориганданми, ҳар ҳолда, унинг кўзлари бироз толиққан, чўккан. Бу киши лабораториянинг етакчи конструктори Ғулом Аҳмедов.

Ғуломжон кети кўринмас пахтазорларга суқланиб боқар, худди бу ерларни энди кўраётгандек ҳаяжонланар, завқланарди. Машинанинг очиқ турган деразасидан шиддат билан ичкарига кираётган шабада унинг сочларини ҳар томонга тўзғитарди. Пахта тераётган қиз-жувонларнинг шўхчанг яллаcи Ғуломжоннинг ҳам юрак торларини чертиб ўтди.

Хў, ана, пахтазордаги бир қиздагиларга алланарсалар деяпти. Аммо моторнинг овозидан унинг нималар деганини Ғуломжон англай олмади. «Қизи тушмагур шўх экан», деб кўнглидан ўтказди у.

Приходько чўнтагидан папирос олиб тутатди, устма-уст қаттиқ тортиб, оғзидан пага-пага тутун чиқарди. Ғуломжон унга ўгирилиб қарар экан:

—Апполинарий Николаевич, нималарни ўйлаб кетаяпсиз? — деб сўради.

— Нималарни ўйлардим, Ғуломжон, — Приходько шундай деди-ю, у ҳам Аҳмедовга ўгирилиб олди, — сен пахта терганмисан?

— Хўп саволни бердингиз-да, Апполинарий Николаевич, ахир Ўзбекистонда яшаб туриб пахта теримида қатнашмаган киши борми?!

— Ҳа, умумхалқ иши. Лекин қачонгача шаҳар аҳолисини ҳашарга чақирамиз. Ахир уларнинг ҳам ўзига яраша иши бор, вазифаси, плани бор. Далада пахта теришдан ҳам оғирроқ иш йўқ ҳозир. Шуларни ўйлаганимда безовталанаман, тинчим бузилади. Нега деганда, аҳволнинг шундай бўлишига сен билан биз айбдормиз. Тўғрисини айтсам, Ғуломжон, пахтакорнинг юзига тик қарагани ийманаман. Назаримда, ҳар бир пахтакор деҳқон менга таъна қилаётгандек, ўртоқ конструктор, ... деяётгандек бўлиб туюлади. Машиналаримиз ҳали жуда кам, борлари ҳам такомилига етмаган.

Приходько жим қолди. У, чўнтагидан гугурт олиб, ўчиб қолган папиросини тутатди. Унинг бутун фикри-зикри ҳали яқиндагина механизаторлар билан бўлган суҳбатда айтилган сўзларда эди, бутун вужудини, борлиғини ана шу фикрлар қуршаб олганди.

Ғуломжон билан Апполинарий Николаевич ўзлари такомиллаштирган «СХМ-48М» машинасининг қандай ишлаётганлигини кўриш, бу машина ҳақида механизаторларнинг, мутахассисларнинг фикрини олиш мақсадида далага чиқишган эди. Улар бир неча колхозларда, кўпгина хирмон бошларида бўлишди. Механизаторлар бу пўлат машинанинг яхши эканлигини қайд қилиб ўтиш билан бирга, айрим камчиликлари ҳам борлигини айтишди.

— Аввало, шундай машина яратиб, оғиримизни енгил қилганликларингиз учун раҳмат, — деди бир механизатор, — лекин ҳар тўкисда бир айб бор деганларидек, машинангизнинг анча-мунча камчилиги ҳам йўқ эмас. Масалан, икки-уч соат ишлаб, энди кўзинг қувониб, ғайратга кирай деб турганингда, шпиндель тишлари ёпишиб қолган пахта билан тўлиб қолади. Уни тозалаш учун машинани пайкалдан ташқарига, бирор ариқ ёқасига олиб бориш, ...

Чамамда, бу камчилик ишнинг белига тепаяпти.

— Машинанинг яхши ишлаши — унинг қаровига боғлиқ, — деди иккинчи механизатор. — Чунончи, уни вақти-вақти билан мойлаб туриш керак. Лекин мой қуядиган жойлари шунчалик кўпки, тўғрисини айтганда, баъзан уларнинг қаерда жойлашганлигини ҳам эслаб қололмайсан. Шу бизда бир фикр туғилди: машинани бир-икки жойи орқали мойлайдиган қилиш мумкин эмасмикин.

Механик-ҳайдовчилар яна қанчадан-қанча таклифлар айтишди. Конструкторлар уларнинг ҳаммасини ён дафтарларига ёзиб олишди. Қишлоқ механизаторларидан бу каби қимматли маслаҳатлар чиққанлигидан Аҳмедов ҳам, Приходько ҳам жуда-жуда мамнун эдилар. Қувонмай ҳам бўладими, оддий совет киши конструкторлар яратган машинанинг камчиликларини кўрсатиб беряпти, кўрсатибгина қолмай, балки уни тузатиш учун маслаҳатлар ҳам беряпти. Бу эса конструкторларни жуда руҳлантириб юборди, уларга янги куч, янги ғайрат бағишлади. Қаранг, оддий механизатор ғоят мураккаб машинани такомиллаштириш устида бош қотиряпти. Отасига раҳмат!

Лекин қайтиш олдида бир колхоз раиси пахта териш машинасидаги нуқсонлар ҳақида гапирар экан, ярим чин, ярим ҳазил қилиб, «Болани ишга буюр, кетидан ўзинг югур, деганларидек, бу машинани ишга тушир-у, орқасидан тўрт кишини югуртир» деди. Конструкторларга бу гап қаттиқ ботди, лекин на чора, қанчалик аччиқ бўлмасин, раис сў...

Апполинарий Николаевич шу топда ана шулар ҳақида ўйлаб борарди. У ўз меҳнатининг натижасидан қониқиш ҳосил қилмади. Унинг вужудини қамраб олган бу туйғу қандайдир, балки маъносига ҳали ўзи ҳам тўла тушуниб етмаган зўр бир ички туртки бераётган эди. Энди бу туртки Приходькога тинчлик бермайди, уни ҳамон олға ундайди.

— Айтилган гапларни яхшилаб мулоҳаза қил, маъносини чақиб кўр, — деди Апполинарий Николаевич, шаҳарга келгач, хайрлашиш олдидан Ғуломжонга, — эртага ўртоқлар билан яна маслаҳатлашамиз. Пахтакорлар оғриниб эмас, балки жон деб қабул қиладиган машина яратишимиз керак. Эл-юртнинг кўзи, умиди бизда, давримизнинг, ҳаётнинг талаби шу!

II ИЗЛАНИШДА

Уйга келгач, анча уриниб, чарчаган бўлишига қарамай, Ғуломжоннинг кўзи ҳа деганда уйқуга кета қолмади. У алламаҳалгача бугун далада эшитган гапларини, устози Приходько айтган сўзларни қайта-қайта эслади, баъзан ўзича такрорлаб ҳам қўярди. «Пахтакорлар оғриниб эмас, балки жон деб қабул қиладиган машина яратишимиз керак». Бу сўз ҳамон унинг қулоқлари остида жаранглардi. Ғуломжонга уйқу бермаётган, унинг ҳозирча ҳаловатини олиб қочган нарса — шу фикр эди. Аҳмедов ўз касбдошлари билан бирга халқ олдида, партия олдида, пахтакорлар олдида жуда катта қарздор эканлигини шу кеча айниқса чуқур ҳис қилди. Ҳа, у қарздор. Ғуломжон ана шу қарзни узиши керак!

(ОХИРИ ТЎРТИНЧИ БЕТДА)

Чигитни аниқ квадрат уялаб экадиган агрегат

Чигитни квадрат-уялаб экадиган янги маркали СТВХ — 4Б типидаги биринчи универсал сеялкалар 21 декабрда «Узбексельмаш» заводи конвейеридан чиқарилди. Тракторга тиркаладиган бу сеялкалар чигитни уяларга белгиланган миқдорда экиш имкониятини беради. Сеялкалар маккажўхори ва оқ жўхори плантацияларига ҳам уруғни ана шундай аниқ қилиб экишга мослаштирилган. Сеялкаларнинг аниқ ишлаши ҳар бир уяга уруғнинг белгиланган миқдорда тушушини ҳисоблайдиган махсус автоматлар билан гарантия қилинади.

Янги агрегат илгариги маркадаги машиналардан фарқ қилиб, чигитни уч баравар кам сарфлайди, бу хўжаликларни ўсимлик униб чиққандаги уларни яганалаш заруратидан халос этади. Ўзбекистон хўжаликлари СТВХ — 4Б сеялкаларини кенг қўллаганларида фақат ана шу тадбир ҳисобига ҳар мавсумда 200 миллион сўмдан маблағни тежай оладилар.

1960 йилги экиш кампанияси даврида камида 75 минг гектардаги пахта майдонида чигит янги сеялкалар билан экилади. «Узбексельмаш» заводи коллективи ўзининг ана шу янги машиналарини КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумига совға қилди. (ЎзТАГ).

ФАРҲОД ГЭСИ УЧУН ТУРБИНАЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТУГАЛЛАНДИ

ЛЕНИНГРАД, 21 декабрь. (ТАСС). Металлургия заводида Фарҳод ГЭСи учун охирги турбина ишлаб чиқарилди. Улуғ Ватан уруши йилларида Сирдарёда қурилган бу станция чет эл фирмалари машиналари билан ускуналанган эди. Эндиликда бу турбиналар янги типдаги анча такомиллашган турбиналар билан алмаштирилмоқда. Янги турбиналарни металл заводи конструкторлик бюроси лойиҳалаган. Ўз ҳажми жиҳатидан станцияда фойдаланиб келинаётган турбиналардан фарқ қилмайдиган янги агрегатлар электр энергияси ҳосил қилишни 12 процент кўпайтиришни таъминлайди.

Шу кунларда Тошкент шаҳридаги қайси бир магазинга кирманг савдо-сотиқ ҳар қачонгидан ҳам авж олганини, харидорлар кўплаб маҳсулот харид қилиб корзинкаларини тўлатиб чиқаётганларини кўрасиз. Янги йил дастурхонини тўкин-сочин қилиш учун магазинларимизда хилма хил озиқ-овқат ва саноат маҳсулотларидан истаганингизни топасиз. Суратда: Киров райпишчеторгига қарашли харидорлар ўзига-ўзи хизмат қилувчи 1-магазинда байрамолди савдоси.

А. Абалян фотоси.

Барабанлар айланган сари...

Кеча пойтахтимиздаги «Қизил тонг» фабрикасининг маданият саройи кишилар билан одатдагидан гавжум бўлди. Клуб зали меҳнаткашлар билан лиқ тўла. Ўтирганларнинг диққат-эътибори саҳнага жалб қилинган. Ҳамманинг қўлида лотерея билети.

Соат роса 11 ярим бўлганда тираж комиссиясининг раиси 1959 йилги пул-буюм лотереясининг тўртинчи навбат ютуқлар тиражи бошланганини билдиради. Саҳнага ўрнатилган махсус барабанлар кичкинтойлар қўли билан айлантирила бошланади. Мана бирин-кетин ютуқлар ҳам эълон қилинади. 70-номерли 33635 серияли билетга 1300 сўмлик олтин соат тўғри келди. 121-номерли 31054 сериядаги билет эгаси эса 1500 сўмлик Саратов холодильниги ютди. Шунингдек, йирик ютуқлардан оёқ-тикув машинаси 017 номерли 39725 сериядаги ва 1680 сўмлик гилам 046 номерли 38221 сериядаги билетга тўғри келди. Ўйин борган сари авж олади. Барабанлар айланган сари кетма-кет ютуқлар чиқа бошлайди.

Бу сафарги ютуқнинг умумий миқдори 16 миллион сўм бўлиб, ютуқлар орасида турли қўл соатлар, гилам, тикув машиналари, холодильник, радиоприёмник, телевизор ва бошқа буюмлар бор.

О. САИДАМИНОВ.

Сиҳат-саломатлик тилаб...

«Янги йилингиз қутлуғ бўлсин!» Янги йилда янги бахт, янги муваффақият тилаймиз». Янги йил байрами кунлари узоқдаги таниш-билишлар, дўст-биродарлар, қариндош-уруғлар бир-бирларини ана шундай самимий юрак сўзлари билан табриклаб, бепоён Ватанимизнинг турли шаҳарларига минглаб телеграмма ва хатлар юборадилар. Бу қисқа, юракдан чиқариб ёзилган табриклар кишига қанчадан-қанча қувонч, мадад бағишлайди.

Ҳаётимизда традицияга айланиб қолган бундай табрикномаларни эгаларига ўз вақтида элтиб бериш учун пойтахтимиз алоқачилари зарур тадбирларни белгиладилар.

Тошкент почтамтининг алоқа бўлимларида янги йил телеграммаларини юбориш ва қабул қилиш қизғин давом этмоқда. Почтамт бўлимлари орқали ҳозиргача меҳнаткашлардан 20 мингдан ортиқ табрик телеграммаси қабул қилинди. Шунингдек, мамлакатимизнинг турли шаҳарларидан Тошкент меҳнаткашлари номига 25 мингга яқин табрик телеграммалари олинди.

Пойтахтимизнинг саноат корхоналари, олий ўқув юртлари ва турли муассасаларида телеграммалар қабул қилиб олиш учун қўшимча алоқачилар ажратилди. Бундан ташқари байрамолди кунларида Тошкент меҳнаткашларига келган телеграмма ва хатларни эгаларига тезроқ етказиб бериш учун бешта мотоцикл, иккита енгил автомашина ишлайди. 500 дан ортиқ почтальон, 150 га яқин махсус алоқа хизматчиси телеграмма ташийди.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

ОБ-ҲАВО МАЪЛУМОТИ

Бугун Тошкентда ва Тошкент областида ҳаво булутли бўлиб, вақти-вақти билан очилиб туриши, баъзи жойларга эса туман тушиши кутилади. Тошкентда 1 — 3 даража, областда эса 1 — 5 даража ўртасида иссиқ бўлади.

ЮЗ-ХОТИР ҚИЛМАЙ

(ИНТЕРМЕДИЯ)

Колхоз идораси. Раис стол олдида тик турибди, дарғазаб. У столда ўтирган секретарь қизга уқтирарди.

Раис — бу аҳволга тоқат қилиш сира мумкин эмас. Мен ишда интизом хусусида ҳеч кимни юз-хотир қилмайман. Ошна-оғайнигарчиликни безгакдан ҳам ёмон кўраман. Кимки ўз шахсий иши билан бўлиб, колхозда меҳнат минимумини бажармаётган бўлса ўзидан кўрсин! Ҳаммасининг рўйхатини туз, жамоат судига топширамиз.

Секретарь — рўйхат тайёр.

Раис — Қани, ўқичи?

Секретарь — (ўқир) «Бирлик» колхозида меҳнат минимумини бажармай юрганлар рўйхати: Маҳбуба Толипова, Ҳолид Абдуллаев, Асқар Зулфиқоров...

Раис — (мамнун) яхши. Булар анов, тўртинчи бригададаги дангасалармми?

Секретарь — (тортиниб, зўрға). Йўқ, булар иккинчи бригададаги, қудангизнинг қудалари.

Раис — (чўчиб) нима? (ўйланиб туриб) менга қара, ке, буларни ўчиракол.

Секретарь — (ўчиради ва ўқишда давом этади) Уммат Шокирова, Сунъат Шокиров, Шокирова...

Раис — (тоқатсиз) бидирлаб кетавермай тушунтир, булар кимлар?

Секретарь — бош бухгалтернинг холаваччалари.

Раис — (бўшашиб, иккиланиб) ҳм... ке, буларни ҳам ўчиратур.

Секретарь — (ўчиради ва ўқишда давом этади) С. Собиров, К. Собитова, Т. Собиров, Собитова...

Раис — (ўшқириб) ҳе, тўхта! Булар менинг қайинларим-ку нега ёздинг, каллаварам? Ўчир!

Секретарь — (ўчиради ва ўқишда давом этади) Хидир Зуфаров, Шокир Зуфаров...

Раис — (ўдағайлаб) ҳў, менга қара, қаёқдан олдинг бу рўйхатни?

Секретарь — (хотиржам) бригадалардан олинган маълумот бўйича; партком билан маслаҳатлашиб...

Раис — (унинг сўзини бўлиб) менга бер! (секретарь ноилож беради. Раис рўйхатни олиб ғижимлаб йиртиб ташлайди) Ҳеч қандай рўйхатнинг кераги йўқ, ишингга боравер. Менга парткомни чақириб юбор.

Секретарь — (кулимсираб) партком йўқ, рўйхатнинг бир нусхасини жамоат судига олиб кетган...

Раис — (жон-жаҳди билан) А?! Мени юз-хотир қилмай-я?!

Аббос МУҲИДДИН.

САРТАРОШХОНА ЮЛҒИЧЛАРИ

Беруний майдонига жойлашган «Янги ҳаёт» артелига қарашли 42-сонли сартарошхона ходимларини шаҳримизнинг энг яхши усталари деб таърифлашди. Шунинг учун соқол-мўйлов олдиргани ўша ерга бордик. Хонада клиентлар кўп, усталарнинг қўли-қўлига тегмайди. Ичкарига киришим билан:

— Келинг браток, — деди уста Яков Гольдштейн — қани буёққа.

Стулга ўтирдим. Икки минутда сочимни олиб бўлди.

— Қани тўрт сўм чўзинг, — деди уста кафтларини ишқалаб. Мен ҳайрон бўлдим. Чунки сочим жуда чала олинган эди. Бунинг устига одеколон ҳам унда-мунда сепилган, холос.

Ғашим келиб, бошимни ушладим. Уста эса кафтларини ишқалади, елкамга уриб қўйди ва қўлимдан етаклаб кассирга олиб борди.

— Тўхтанг, менга тушунтиринг, сочимни қандай қилиб олдингиз? — дедим мен бўғилиб.

— Янги мода шунақа, браток...

Янги мода сочни чала олишдан иборат бўлса, яхши мода эмас экан деб ўйладим ичимда ва кассир қиздан нима учун соч олдириш сизларда бунчалик қиммат деб сўрадим. Қиз шошмасдан соч олдириш бизда 3 сўм 20 тийин туради деб жавоб қайтарди. Аммо менинг «гезкор» сартарошим 4 сўм берасиз деб туриб олди. Жанжал кўтарди. Шу пайт ичкаридан сочи чала олинган, уста ортиқча ҳақ сўрагани учун ғазаби ошган ишчи Б. Тўраев, худди шу аҳволга тушган студент Б. Шоқуловлар ҳам чиқиб келишди. Маълум бўлишича, Шоқуловдан уста қонундаги 5 сўм ўрнига 8 сўм талаб қилибди. Биз юқоридаги тартибсизлик ҳақида сартарошхона мудири М. Калмиковага шикоят қилмоқчи бўлдик. Калмикова бўлса:

— Пул ҳақида жанжаллашгани уялмайсизларми? — деб жавоб қайтарди.

Ҳурматли «Уртўқмоқ», ўзинг инсоф билан айтчи, сочни чала олиб, бунинг устига клиентларнинг ортиқча ҳақини уриб қолаётган инсофсиз сартарошлар уялсинми ёки ўз ҳақимизни талаб қилган биз уялайликми?

К. ЕРНИЁЗОВ.

— Дўстим, янги костюм муборак! Қани уни ювайлик...

... ва охири шундай қилиб ювилди...

А. Холиқов чизган расм.

Телевизор экранида

23 ДЕКАБРДА

19.30. Мактаб ўқувчилари учун ўзбек тилида «Биргаликда куйлайлик» деган эшиттириш.

19.50. Киножурнал — «Қишлоқ хўжалик янгиликлари».

20.15. Сўнгги ахборот.

20.35. Бадиий фильм — «Олтин эшелон».

22.15. Юдаковнинг «Менинг Ватаним» кантатаси.

22.35. Илмий-оммабоп фильм — «Туш кўриш».

Редактор: З. ЕСЕНБОЕВ.

40 ЙИЛЛИК ИЖОД

Ўзбекистон халқ рассоми В. И. Уфимцевнинг туғилганига 60 йил, ижодига 40 йил тўлиши муносабати билан Округ офицерлар уйининг катта залида ташкил этилган виставкани томошабинлар зўр қизиқиш билан кўздан кечирмоқдалар.

Мана, моҳир рассомнинг 1944 йилда яратган «Партизан қиз» портрети. Бу қиз жанг олдидан ўзи учун топширилган оғир ва масъулиятли вазифани тез ва аъло бажариш режасини тузмоқда. Автомат ва граната билан қуролланган жангчи қиз қўлидаги блокнотга душман штаби жойлашган пунктга бориш йўлини чизаётир. Унинг шиддатли жангларда тобланган юзида жиддийлик ва қатъият сезилиб турибди. Автор буни рангба-ранг бўёқларда жуда усталик билан талқин этган. «Жанговар план» асарида эса 1938—1940 йилларда Совет Армиясининг бир группа офицерлари узоқ шарқда япон босқинчиларининг сўнгги таянчини тор-мор келтириш планини муҳокама қилаётирлар.

Уфимцев ҳарбий ҳаётни акс эттирувчи «Партизанлар ҳаёти», «Қаҳрамонлар» галлериясидаги «1945 йил, 9 май», «Ярадор жангчи» асарларида ҳам қаҳрамон жангчиларимизнинг ёрқин образини зўр маҳорат билан яратган. Шунингдек, санъаткорнинг «М. И. Калинин ва Й. Охунбобоев 1921 йилда Бухорода», «Бўз ер», «Эски Хива», «Эски шаҳар деворларида» каби асарлари ўзининг оригиналлиги билан ажралиб туради.

В. Уфимцев ижодида табиат манзаралари кенг ўрин олган. «Бўстонлиқ», «Ўрик гуллади», «Баҳор», «Бўз ер», «Кузги дала» ва «Қор тушгач» асарларида ўлкамизнинг табиий манзаралари бутун гўзаллиги билан реал акс эттирилган.

Талантли санъаткор В. Уфимцев 40 йил ичида тасвирий санъатимизга жуда катта ҳисса қўшди. Унинг виставкага қўйилган тематик жиҳатдан хилма-хил асарлари буни яққол исботлайди.

Ш. ШЕРАЛИЕВ.

Машинанинг туғилиши

(БОШИ УЧИНЧИ БЕТДА).

... Ўша таниш ва юракка яқин пахтазор. Сон-саноқсиз кўсаклардаги лўппи «оқ олтин» дала чиройига чирой, кўркига-кўрк, файзига-файз қўшган. Боққан саринг боққинг, кўрган саринг кўргинг келади. Лекин даладаги аҳвол бутунлай ...қача эди. Кўз илғамас карталарда биронта ҳам теримчи кўринмасди, одатдагидек шўх қизларнинг ўйноқи ялларини эшитилмасди. Пахтазор денгизида сузиб юрган катердек ҳар ер-ҳар ерда терим машиналари кўзга ташланарди, холос. Теварак-атрофда хирмон ҳам йўқ. Аҳён-аҳёнда борти одатдагидан анча баланд бўлган машиналар яшил денгиз катерлари ёнига келиб, унинг бункеридаги пахтани олади-да, тездан кўздан ғойиб бўлади. Шу пайт қаердандир орқа томонда пайдо бўлган аллақандай машина қаттиқ сигнал берди. Ғуломжон энди қайрилиб қараган эди...

Тумбочкадаги будильникнинг зарб билан чалган қўнғироғидан Аҳмедов чўчиб уйғонди. У ўрнидан туриб, ўтирди. Кам ухлаган бўлишига қарамай, Ғуломжон ўзини жуда енгил ҳис қиларди. Наридан-бери нонушта қилди-ю, ГСКБга қараб йўл олди. Ғуломжон ҳамон кечаси кўрган тушидан маст эди, шу сабабли бўлса керак, йўлда кетаётиб ўзича кулиб қўяр, тағин биров кўриб қолмасин деб юзига ясама жиддий тус берарди. У ишхонага тезроқ бориш учун ҳеч қачон бугунгидек ошиқмаган.

Апполинарий Николаевич шогирдининг худди ёш болалардек энтика-энтика айтган ҳикоясини эшитгач, у ҳам Ғуломжонга қўшилиб, роса кулди. Приходько бутун юраги билан завқланиб кулар экан, шогирдининг елкасига узун қўллари билан енгилгина уриб-уриб қўяр, «оббо Ғуломжоней, шундай дегин» дерди.

Товуқ тушига тариқ кирармиш, деган гап бор, — деди Приходько кулгининг зўридан кўзларига келган ёшни артаётиб. — Сенинг тушингга ҳамма ишларни машина ва механизмлар бажараётган пахта даласи кирибди-да. Ғуломжон ука, бу туш эмас, балки ҳақиқат. Ҳа, ҳақиқат! (Апполинарий Николаевич шу сўзни айтар экан, уни алоҳида таъкидлаш мақсадида ўнг қўлининг кўрсаткич бармоғини бигиз қилиб, ҳавога ниқтади). Яқин йиллар ичида пахта далаларимиз худди сен тушда кўрганингдек бўлади. Ҳа, менга ишонавер, худди шундай бўлади.

Приходько лаборатория ходимларининг ҳаммасини йиғиб, кеча даладан олиб келган таассуротларини айтиб берди. Гап орасида унга Ғуломжоннинг тушини ҳам қистириб юбориб, ҳаммани кулдирди.

— Гап шундай, — деди бошлиқ якун қилар экан, — Ғуломжоннинг тушини ҳақиқатга айлантириш кўп жиҳатдан бизга боғлиқ. Қанчалик жиддийроқ бош қотирсак, излансак, ижод этсак, биз ўша кунни шунчалик яқинлаштирган бўламиз. Механизаторлардан тушган таклифларни машинкада кўп нусха қилиб бостирамиз, ҳар бирингиз уларни яхшилаб ўрганинг. Асосий вазифамиз — машинани такомиллаштириш. Кимда қандай фикр туғилса, биргаликда ўртоқлашамиз. Ёрдам керак бўлса, ҳеч тортинмай мурожаат этаверинг.

Конструкторлар янги вазифа муносабати билан «СХМ-48М» машина лойиҳасини қайта-қайта кўздан кечирдилар, механизаторлар кўрсатган камчиликларни тугатиш йўлида кўп бош қотирдилар.

Устоз билан шогирд кейинги вақтларда тунлари ҳам лабораторияда қолиб кетадиган бўлиб қолишди. Улар Ватанимизда, чет элларда, хусусан Америка Қўшма Штатларида шу соҳа бўйича нашр этилган кўпгина адабиётлар билан танишиб чиқдилар. Уйда ҳам Ғуломжоннинг қўлидан учи бигиздек қилиб чиқарилган қалам билан циркуль ва ўчиргич резинка тушмайдиган бўлиб қолди. У ярим кечаларгача оқ қоғозга алланарсаларни чизар, ўчирар, қайта-қайта ўлчар, бўлмагач, яна йиртиб ташлар эди.

Бўлажак машинанинг айрим деталлари тайёр бўлган сари конструкторларнинг ишончи ортар, ҳали қоғоздаги бўлаклар уларга куч ва илҳом бағишлар, ҳорғинликни тарқатиб юборар эди. Ғуломжон баъзан ўзи яратаётган машинанинг пахта далалари оралаб юришини тасаввур қилар, унинг ҳақида ўйлар, ширин ва ниҳоятда лаззатли хаёллар оғушига шўнғиб кетарди.

Орадан бир йил ўтди. Бедор ўтказилган тунлар, тинимсиз изланишлар бекорга кетмади. Тўкилган тернинг натижаси кутилгандан ҳам яхшироқ бўлиб чиқди. Лаборатория бошлиғининг идеяси асосида тамомила янги — бирйўла икки қатордаги ғўзадан пахтани терадиган машина — «ХВС» нинг лойиҳаси яратилди.

Эндиликда ҳамма гап техника кенгашида қолган эди.

И. СУЛАЙМОНОВ.

ИШЧИЛАР МИННАТДОР

Кимёгарлар шаҳри — Чирчиқнинг қиёфаси борган сари кўркам бўлмоқда. Шаҳарнинг қайси томонига борманг, янги қурилаётган жамоат ва уй-жой биноларига кўзингиз тушади. Шаҳар меҳнаткашларининг уй-жойга бўлган эҳтиёжларини қондиришга ҳам алоҳида аҳамият берилаётир.

Турли корхоналарда фидокорона меҳнат қилаётган ишчилар янги уйлар билан таъминланмоқда. Бунга шинам уйларга яқиндагина кўчиб кирган қаттиқ қотишмалар заводининг юкчиси А. Мирқодиров, кекса медицина ходими В. Смирнова, кимё машинасозлиги заводининг электр пайвандчиси Ю. Усейнов каби ўнлаб оддий ишчи оилаларини мисол қилиб кўрсатиш мумкин.

Т. УРУНОВ.

А. А. ЯКУШ

Тошкентда Октябрь революциясининг актив қатнашчиси, Туркистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва мустаҳкамлаш учун фаол курашганлардан, 1918 йилдан бери КПСС аъзоси Александр Александрович Якуш вафот этди.

Ўртоқ А. А. Якуш 1887 йили Белоруссия ССРнинг Свислоч қишлоғида туғилди. У ўзининг меҳнат фаолиятини 1907 йилдан бошлади. Ўртоқ Якуш 1916 йилдан то умрининг охиригача Тошкент шаҳрида яшади.

Александр Александрович 1919—1920 йилларда партия аппаратида ишлади, 1920 — 1924 йилларда эса Қизил Армия сафида бўлиб, Совет ҳокимиятини мустаҳкамлаш учун актив кураш олиб борди.

Ўртоқ Якуш 1924—1927 йиллари хўжалик ташкилотларида раҳбарлик вазифаларида ишлади, 1927 — 1937 йилларда ОГПУ—НКВД органларида хизмат қилди. 1938 йилдан бери у республика шахсий пенсионери эди.

Ватан олдидаги хизматлари учун ўртоқ А. А. Якуш фахрий қурол ва СССР медали билан мукофотланган.

Ўртоқ Якуш фаол жамоатчи эди. У Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитетининг штатсиз инструктори сифатида шаҳар партия ташкилотига актив ёрдам бериб келди.

Александр Александрович Якушнинг ёрқин хотираси унинг дўстлари қалбида узоқ вақт сақланади.

БИР ГРУППА УРТОҚЛАРИ.

Тошкентнинг томоша залларида

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/XII да **Холисхон**, 24/XII да **Гамлет** (билетлар сотилган).

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА 24/XII да **Майсаранинг иши.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/XII да **Равшан ва Зулхумор**, 24/XII да **Азиз ва Санам.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 23/XII да кеч соат 8 да **«Айиқлар цирки»** аттракциони. Айиқларни ўргатувчи — РСФСР халқ артисти **Валентин Филатов.**

«ВАТАН» — эрталаб соат 10, 11-40 минут, кундуз 1-20 минут ва 3 да **Насриддин Хўжандда**, кеч 5, 6-40 минут, 8 ярим ва 10-20 минутда **Одам-рикша.**

НАВОИЙ номли — эрталаб соат 10 ва 11 яримда **Кольцов ҳақида қўшиқ**, кундуз 2-40 минут ва кеч 6-40 минутда **Биз-халқмиз**, кеч соат 5, 9 ва 10-40 минутда **Насриддин Хўжандда.**

«ИСКРА» — кундуз ва кечқурун **Юқори табақага кириш йўли**, 3-залда кундуз соат 1-40 минут, 3-25 минут ва кеч 10-25 минутда **Арафа.**

«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» — кундуз ва кечқурун **Дадам, ойим, хотиним ва мен.**

КОММУНА УЙИ — кундуз соат 12, 4 ва кеч 8 да **Кекса чавандоз**, кундуз 2, кеч 6 ва 10 да **Фома Гордеев.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

мактаб ўқувчиларининг каникул кунларига

Репертуар плани

1/I да — **Концерт.**
2 ва 7/I да — **Муқимий.**
3 ва 6/I да — **Ошиқ Ғариб.**
4/I да — **Оқ нилуфар.**
5/I да — **Фарғона ҳикояси.**

1 ва 2/I да спектакллар кундуз соат 1 да, қолган кунларда кундуз соат 12 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

«ГАСТРОНОМ» ЎЗБЕКИСТОН КОНТОРАСИ

Янги йил байрами олдидан 28, 29, 30 ва 31 декабрда эрталаб соат 9 дан кундуз 12 гача.

«ГАСТРОНОМ» МАГАЗИНЛАРИДАГИ ОЗИҚ-ОВҚАТ ТОВАРЛАРИГА

телефон орқали

ОЛДИНДАН ЗАКАЗ ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Магазинларнинг адреси ва телефонлари:

№ 1 — Пушкин кўчаси, 14-уй, телефон — 34-203.
№ 2 — Киров кўчаси, 20-уй, телефон — 35-817.
№ 4 — Б. Хмельницкий кўчаси, телефон — 50-599.
№ 7 — Беруний майдони, телефон — 41-595.
№ 11 — Навоий кўчаси, 67-уй, телефон — 40-324.
№ 18 — Пушкин кўчаси, 23-уй (кондитер магазини), телефон — 35-062.
№ 21 — Ўзбекистон кўчаси, 7-уй (балиқ магазини), телефон — 33-865.
№ 22 — Ўзбекистон кўчаси, 14-уй, телефон — 34-162.

Заказ қилинган озиқ-овқат товарлари кундуз соат 4 дан кеч 10 гача берилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 26 РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 34808, 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040.135. Саноат ва транспорт бўлими, маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048. 156 Маҳаллий ахборот бўлими — 34048, 132. Секретариат — 29040 50 Эълонлар бўлими — 28142.

Р 10428. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. Б-1019.